

DOPORUČENĚ S DODEJKOU

Ústavní soud
Joštova 8
660 83 Brno

ÚSTAVNÍ SOUD ČR Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	28 -07- 2011
1	krát Přílohy: 2
Čj.: viz číselný kód Vyřizuje	

V Praze dne 26. července 2011

Ke sp. zn. Pl. ÚS 17/11

Navrhovatelé (amici curiae):

Dr. Neela Winkelmann-Heyrovská

Ekologické poradenství

IČ: 43681387

bytem Na Štáhlavce 1557/6, Praha 6, PSČ 160 00

JUDr. Jakub Hájek

advokát v advokátní kanceláři

NH Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

se sídlem Praha 1, Václavské náměstí 832/19, PSČ 110 00

konzultanti Platformy pro OZE

Návrh skupiny senátorů ve smyslu § 64 a násl. zákona o Ústavním soudu ze dne 11. března 2011

Dopis AMICUS CURIAE BRIEF konzultantů Platformy pro OZE

Jednou

Přílohy:

- Seznam použitých zkratk
- Informace o Platformě pro OZE
- Modelový výpočet dopadů Odvodu

Předchází

1. IDENTIFIKACE ÚČELU AMICUS CURIAE BRIEF

Ústavní soud v současné době projednává pod sp. zn. Pl. ÚS 17/11 návrh skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky na zrušení čl. I bodů 2 a 3, čl. II bodu 2 a čl. III Zákona č. 402/2010 Sb.¹ a návrh na zrušení čl. II bodu 2 Zákona č. 346/2010 Sb.

Sérií zákonů a nelegislativních opatření přijatých v roce 2010 byl citelně zasažen funkční a efektivní systém podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie v podobě zakotvené Zákonem o podpoře a dalšími zákony.

Amici curiae jsou přesvědčeni, že napadená ustanovení jsou v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, zejména proto, že porušují ústavní garance práva na ochranu proti zásahu do pokojného užívání majetku, svobody podnikání, zásady rovnosti před zákonem a principu legitimního očekávání.

Amici curiae předkládají Ústavnímu soudu důvody ve prospěch návrhu skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky. Domnívají se, že Ústavní soud, jako soudní orgán ochrany ústavnosti, by měl napadená ustanovení zrušit.

Amici curiae jsou konzultanty Platformy pro OZE. Platforma pro OZE je iniciativa sdružující české a zahraniční podnikatele a investory v oboru obnovitelných zdrojů energie. Jejím cílem je dosáhnout zlepšení podmínek pro využívání všech obnovitelných zdrojů v České republice. Platforma vznikla jako spontánní reakce výrobců elektřiny, neziskových organizací, nezávislých odborníků a dalších subjektů na změny v české legislativě, které dopadají negativně na výrobu elektřiny z ekologických zdrojů. Partneři Platformy pro OZE jsou tedy adresáty napadené právní úpravy. Výčet partnerů Platformy pro OZE je uveden v příloze k tomuto podání. Platforma pro OZE je iniciativou bez právní subjektivity. Z toho důvodu toto podání podávají její konzultanti.

2. PODPORA VÝROBY ELEKTŘINY Z OZE V HISTORICKÉM SROVNÁNÍ

Závažnost a destruktivnost dopadu změn systému podpory výroby elektřiny z OZE nejpronikavěji vynikají v historické perspektivě. Aktivní a plynule gradující podpora výroby elektřiny z OZE představovala a představuje dlouhodobou pozici České republiky. V žádném případě se nejednalo o pouhý rozmar aktuální vládnoucí většiny, ale o promyšlená koncepční opatření. Ta mimo jiné představovala provedení mezinárodněprávních závazků, které na sebe Česká republika převzala.

2.1. VNITROSTÁTNÍ ÚPRAVA V LETECH 1994 – 2001

Podporu výroby elektřiny z OZE poprvé v českém právním řádu zakotvil Zákon č. 222/1994 Sb.

Důvodová zpráva k tomuto zákonu jednoznačně deklarovala potřebu zajistit rozvoj výroby elektřiny z OZE.

Zákon č. 222/1994 Sb. stanovil v ustanovení § 18 povinnost držitelů autorizace na rozvod (tj. distributorů elektřiny) vykupovat elektřinu vyráběnou z obnovitelných a druhotných zdrojů

---

¹ Definované pojmy s velkými počátečními písmeny mají význam, který je jim přiřazen v příloze tohoto podání.

energie, pokud je to technicky možné. Ceny vykupované elektřiny stanovovalo v souladu s cenovými předpisy Ministerstvo financí ČR.

2.2. VNITROSTÁTNÍ ÚPRAVA V LETECH 2001 – 2005

S účinností ke dni 1. ledna 2001 byl Zákon č. 222/1994 Sb. zrušen a nahrazen Energetickým zákonem.

Zákonodárce zakotvil v Energetickém zákoně následující základní pilíře systému podpory výroby elektřiny z OZE:

- (i) přednostní připojení zdrojů na výrobu elektřiny z OZE k elektrizační soustavě a
- (ii) povinný výkup elektřiny vyrobené z OZE.

Právo výrobce elektřiny z OZE na přednostní připojení jeho zdroje k přenosové nebo distribuční soustavě bylo zakotveno v § 31 Energetického zákona. Tomuto právu výrobce elektřiny z OZE odpovídá povinnost provozovatelů přenosových, resp. distribučních soustav takové zdroje připojit. S tím korespondovala i výjimka z povinnosti provozovatelů přenosových, resp. distribučních soustav zajišťovat všem účastníkům trhu s elektřinou neznevýhodňující podmínky pro přenos elektřiny přenosovou soustavou.²

Povinnost provozovatelů distribučních soustav vykupovat elektřinu vyrobenou z OZE stanovil § 25 odst. 12 Energetického zákona. K jeho provedení byla přijata Vyhláška č. 252/2001 Sb., která nabyla účinnosti dne 24. července 2001.

Povinný výkup elektřiny se podle Vyhlášky č. 252/2001 Sb. vztahoval na elektřinu vyrobenou v obnovitelných zdrojích s výjimkou vodních elektráren s instalovaným elektrickým výkonem nad 10 MW.

Vyhláška č. 252/2001 Sb. ve znění vyhlášky č. 539/2002 Sb. stanovila kritéria pro stanovení výkupní ceny elektřiny vyrobené z OZE. Vedle druhu a velikosti výrobního zařízení mělo být zohledněno

- (i) snížené poškozování životního prostředí;
- (ii) kvalita dodávané elektřiny; a
- (iii) místo a způsob připojení k elektrizační soustavě.³

Stanovení kritéria sníženého poškozování životního prostředí svědčí o snaze zahrnout pozitivní externalitu výroby elektřiny z OZE do její ceny, a tím motivovat rozvoj využívání těchto energetických zdrojů.

O regulaci cen v energetice rozhodoval Energetický regulační úřad. V rámci této své působnosti ERÚ stanovoval minimální výši výkupních cen elektřiny vyrobené z OZE. Činil tak ve svých cenových rozhodnutích. První cenové rozhodnutí, které určovalo minimální výši

² Srov. § 24 odst. 10 písm. c) Energetického zákona.

³ Srov. § 3 odst. 2 Vyhlášky č. 252/2001 Sb. ve znění vyhlášky č. 539/2002 Sb.

výkupních cen elektřiny vyrobené z OZE vydal ERÚ dne 27. listopadu 2001 s účinností ode dne 1. ledna 2002.⁴

I přes dílčí pozitiva nebyl tehdejší systém podpory výroby elektřiny z OZE pro výrobce dostatečně motivující, neboť neobsahoval žádné stabilizační prvky. ERÚ nebyl při určování minimální výše výkupních cen nijak limitován, právní úprava neposkytovala výrobcům žádné záruky, které by zajišťovaly zachování výše výkupních cen po určitou dobu, apod. Navíc byl způsob výkupu elektřiny stanoven podzákoným právním předpisem – vyhláškou – který jako takový mohl být kdykoli zrušen a svoji povahou tak nezajišťoval žádné záruky pro výrobce elektřiny z OZE.

2.3. RÁMCOVÁ ÚMLUVA A KJÓTSKÝ PROTOKOL

Snahy o vytvoření stabilního systému podpory výroby elektřiny z OZE v České republice mají původ v celosvětovém úsilí o ochranu životního prostředí v souvislosti s probíhající změnou klimatu. Česká republika se do tohoto úsilí zapojila mimo jiné i tím, že ratifikovala důležité mezinárodněprávní dokumenty v této oblasti.

Jedním z nich je Rámcová úmluva Organizace spojených národů o změně klimatu, vyhlášená pod č. 80/2005 Sb.m.s. Česká republika Rámcovou úmluvu podepsala již 18. června 1993 a ode dne jejího vstupu v platnost – 21. března 1994 – byla povinna plnit závazky z ní vyplývající.

Konečným cílem Rámcové úmluvy je „dosáhnout stabilizace koncentrací skleníkových plynů v atmosféře na úrovni, která by umožnila předejít nebezpečným důsledkům vzájemného působení lidstva a klimatického systému“ (čl. 2). K tomuto cíli se Česká republika přihlásila a současně se zavázala „formulovat, uplatňovat, zveřejňovat a pravidelně aktualizovat národní a případně regionální programy obsahující opatření ke zmírnění změny klimatu se zaměřením na antropogenní emise podle zdrojů a jejich snížení“ (čl. 1 písm. b)].

Dne 11. prosince 1997 byl v Kjótu sjednán Kjótský protokol k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu, vyhlášený pod č. 81/2005 Sb.m.s. Jménem České republiky byl Kjótský protokol podepsán dne 23. listopadu 1998. Dne 16. února 2005 vstoupil Kjótský protokol v platnost a od tohoto dne jím je Česká republika vázána.

Podpisem a ratifikací Kjótského protokolu se Česká republika mimo jiné zavázala podporovat zvýšené využívání nových a obnovitelných forem energie.⁵

2.4. SMĚRNICE 2001/77/ES

V době, kdy byl v České republice přijat a začal platit Energetický zákon, byla na úrovni Evropských společenství přijata Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou.

Směrnice 2001/77/ES navázala na Bílou knihu o obnovitelných zdrojích energie přijatou Evropskou komisí v roce 1998.⁶ Bílá kniha považuje obnovitelné zdroje za nejdůležitější původní zdroj výroby primární energie v Evropské unii a podporu elektřiny z OZE označuje za

⁴ Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 1/2002 ze dne 27. listopadu 2001, kterým se stanovují ceny elektřiny a souvisejících služeb – Energetický regulační věstník, částka 8, ze dne 30. listopadu 2001.

⁵ Srov. čl. 2 odst. 1 písm. a) bod iv) Kjótského protokolu.

⁶ Energie pro budoucnost - obnovitelné zdroje energie – Energy for the future - renewable sources of energy (COM/97/599 final). Dostupné z [www: http://ec.europa.eu/energy/librarv/599fi_en.pdf](http://ec.europa.eu/energy/librarv/599fi_en.pdf).

významnou prioritou Společenství. Evropská komise v Bílé knize navrhovala, aby k roku 2010 podíl obnovitelných zdrojů energie vzrostl na 12 % hrubé vnitroeurospécké spotřeby energie. Komise výslovně uvádí: „Vzhledem k tomu, že dodavatelé obnovitelné energie mají málo skrytých nákladů (vytvářejí malé nebo žádné znečištění) (...) přispěl by zvýšený podíl obnovitelné energie v energetické bilanci Společenství jak k větší spolehlivosti dodávek, tak i k ochraně životního prostředí.“

Proklamované závěry a cíle Bílé knihy promítla do podoby závazného právního aktu Evropského Společenství právě Směrnice 2001/77/ES.

Dalším důvodem přijetí Směrnice 2001/77/ES byl závazek ES splnit cíle vyplývající z Kjótského protokolu, který členské státy ES ratifikovaly a zavázaly se jej splnit.⁷ Podpisem Kjótského protokolu se jeho signatáři zavázali snížit emise skleníkových plynů v průměru o 5,2 % do roku 2012.

Podle preambule Směrnice 2001/77/ES je rychlejší splnění cílů Kjótského protokolu možné zejména zvýšením výroby elektřiny z OZE a podporou této energie. Dosavadní systém této podpory, resp. potenciál využívání obnovitelných zdrojů byl pro dosažení těchto cílů nedostatečný a na úrovni ES značně roztržštěný.⁸

Podpora OZE byla Směrnicí 2001/77/ES přijata jako prioritní opatření, jelikož využívání OZE přispívá k ochraně životního prostředí a k udržitelnému rozvoji. Kromě toho Směrnice 2001/77/ES konstatovala, že podpora OZE umožňuje vytvořit lokální zaměstnanost, může mít pozitivní dopad na sociální soudržnost a přispět k bezpečnosti zásobování. V neposlední řadě pak podpora OZE významně podporuje diverzifikaci zásobování elektřinou a snižuje ekonomickou závislost na importu elektřiny z cizích zdrojů.

Směrnice 2001/77/ES deklarovala komunitami indikativní cíl dosažení 12 % podílu obnovitelných zdrojů energie v celkové energetické spotřebě na úrovni EU v roce 2010 a komunitární indikativní cíl 22,1 % podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě elektřiny na úrovni EU v roce 2010.⁹ V příloze Směrnice 2001/77/ES jsou uvedeny národní indikativní cíle členských států týkající se podílu výroby elektřiny z OZE na hrubé spotřebě elektřiny v roce 2010. Česká republika při podpisu Smlouvy o přistoupení k Evropské unii stanovila národní indikativní cíl ve výši 8 % podílu výroby elektřiny z OZE v roce 2010.¹⁰

2.5. PŘIJETÍ ZÁKONA O PODPOŘE

Aby mohla Česká republika dosáhnout cílů stanovených Smlouvou o přistoupení k Evropské unii, Směrnicí 2001/77, Rámcovou úmluvou a Kjótským protokolem, bylo třeba přijmout takovou právní úpravu, která by umožnila dosažení skutečně efektivní podpory výroby elektřiny z OZE, a tím přispěla k nárůstu výroby elektřiny z těchto zdrojů. Vstup České republiky do Evropské unie vyvolal nutnost transpozice Směrnice 2001/77/ES do českého práva. Směrnice 2001/77/ES nestanovila jednotný či doporučený systém podpory. Členské státy však byly povinny přijmout takovou úpravu podpory elektřiny z OZE, která umožní dosažení stanovených cílů.

⁷ Srov. např. bod 1, 3 a 6 preambule Směrnice 2001/77/ES.

⁸ Bod 1 preambule Směrnice 2001/77/ES.

⁹ Srov. čl. 3 Směrnice 2001/77/ES.

¹⁰ Akt o podmínkách přistoupení, příloha č. II, kapitola 12, část A, bod 8, písm. a).

Vláda ČR proto v roce 2003 zahájila transpoziční práce. Dne 13. listopadu 2003 předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona o podpoře výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů.

Zákon o podpoře byl přijat po zdlouhavém legislativním procesu ve znění komplexních pozměňovacích návrhů jako zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů) a vstoupil v účinnost dne 1. srpna 2005.

Zákon o podpoře, ve znění, v jakém byl přijat (a ve kterém platil až do 19. května 2010), vycházel z modelu podpory elektřiny z OZE, který byl uplatňován ve Spolkové republice Německo.¹¹ Tento systém podpory počítá s pevnými a zákonem zaručenými výkupními cenami za elektřinu vyrobenou z OZE. Úprava podpory výroby elektřiny z OZE uplatňovaná v SRN přitom posloužila jako předloha při přijímání zákonů o podpoře ve většině evropských zemí.

Účelem Zákona o podpoře deklarovaným v jeho § 1 je v zájmu ochrany životního prostředí podporovat využití obnovitelných energetických zdrojů, zajistit trvalé zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie na celkové spotřebě energetické energie a přispět k šetrnému využívání přírodních zdrojů a trvale udržitelnému rozvoji společnosti.

V Zákoně o podpoře byl – a nadále je – výslovně vyjádřen závazek, který Česká republika přijala vstupem do Evropské unie, a sice závazek vytvořit podmínky pro naplnění indikativního cíle podílu elektřiny z OZE na hrubě spotřebě elektřiny v České republice ve výši 8 % v roce 2010 a zvyšování tohoto podílu po roce 2010.

Cíle Zákona o podpoře jsou v důvodové zprávě vyjádřeny takto:

1. *„Zvýšit podíl výroby elektřiny v zařízeních na bázi obnovitelných energetických zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny v takovém rozsahu, aby v roce 2010 bylo dosaženo národního indikativního cíle a podíl na hrubé spotřebě elektřiny z OZE byl i nadále zvyšován.*
2. *Přispět snížením emisí skleníkových plynů a ostatních škodlivin k ochraně klimatu a životního prostředí.*
3. *Přispět ke snížení závislosti na dovozu energetických surovin.*
4. *Přispět ke zvýšení diverzifikace a decentralizace zdrojů energie.*
5. *Přispět ke zvýšení podnikatelské jistoty investic do obnovitelných zdrojů energie.*
6. *Podpořit vytvoření institucionálních podmínek pro zavádění nových technologií a k jejich proniknutí na trh jak v tuzemsku, tak v zahraničí.*
7. *Využíváním biomasy přispět k péči o krajinu.*
8. *Podporou využívání obnovitelných zdrojů energie přispět k vyšší zaměstnanosti v regionech.“*

---

¹¹ Systém byl zakotven zákonem Gesetz für den Vorrang erneuerbarer Energien (Erneuerbare-Energien-Gesetz), BGBl. I S. 305.

2.6. SYSTÉM PODPORY V ZÁKONĚ O PODPOŘE

Důvodová zpráva k Zákonu podpoře konstatuje, že „k naplnění indikativního cíle je třeba vytvořit takový systém podpory, který při známých vysokých investičních nákladech vytvoří pro investory potřebné klima s dlouhodobou zárukou návratnosti vložených investic“. Jinými slovy, podnikání v oblasti výroby elektřiny z OZE nemělo být zatíženo podnikatelským rizikem, a to v zájmu přilákání většího množství investorů a dosažení výše uvedených cílů.

Systém podpory zakotvený v Zákoně o podpoře a v Zákoně o daních z příjmů byl založen na následujících principech:

- garance práva výrobců elektřiny z OZE na přednostní připojení svého zdroje elektřiny k přenosové soustavě nebo distribuční soustavě a práva na přednostní přenos a distribuci elektřiny;¹²
- garance povinného výkupu veškeré elektřiny vyrobené z OZE;¹⁴
- stanovení podpory formou výkupních cen nebo tzv. zelených bonusů;¹⁵
- stanovení výše podpory za elektřinu z OZE odlišně pro jednotlivé druhy zařízení tak, aby z toho vyplývající podpora byla dostatečně motivující pro investory a všechny druhy obnovitelných zdrojů energie byly více využívány pro podporu elektřiny.¹⁶

Zákon o daních z příjmů nad to systém garancí doplňoval garancí daňových úlev, kdy od daně z příjmu byly osvobozeny příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu a energetické využití bioplynu a dřevoplynu, zařízení na výrobu elektřiny nebo tepla z biomasy, zařízení na výrobu biologicky degradovatelných látek stanovených zvláštním předpisem, zařízení na využití geotermální energie, a to v kalendářním roce, v němž byly poprvé uvedeny do provozu, a v bezprostředně následujících pěti letech.¹⁷

Výši podpory, tzn. výši výkupních cen a zelených bonusů určoval i nadále Energetický regulační úřad. Při stanovování výše podpory byl však limitován zákonnými ustanovení, které poskytovaly investorům záruky týkající se jejich investic.

ERÚ byl povinen při určování výše podpory postupovat tak, aby

- byly vytvořeny podmínky pro naplnění indikativního cíle podílu výroby elektřiny z OZE na hrubé spotřebě elektřiny ve výši 8 % v roce 2010;¹⁸
- při podpoře výkupními cenami byla zachována výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů po dobu 15 let od roku uvedení zařízení do provozu jako minimální se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců;¹⁹ a zároveň

¹² § 4 odst. 1 Zákona o podpoře.

¹⁴ § 4 odst. 4 Zákona o podpoře.

¹⁵ § 4 odst. 3 Zákona o podpoře.

¹⁶ § 6 odst. 1 Zákona o podpoře.

¹⁷ Srov. ustanovení § 4 odst. 1 písm. e) a § 19 odst. 1 písm. d) Zákona o daních z příjmů, ve znění účinném do 31. prosince 2010.

¹⁸ § 6 odst. 1 písm. a) Zákona o podpoře.

¹⁹ § 6 odst. 1 písm. b) bod 2 Zákona o podpoře.

- při podpoře výkupními cenami bylo dosaženo patnáctileté doby návratnosti investic za podmínky splnění technických a ekonomických parametrů.²⁰

Tento systém záruk se týkal zařízení vyrábějících elektřinu z OZE, která byla uvedena do provozu po dni nabytí účinnosti Zákona o podpoře, tj. po 1. srpnu 2005. Pro zařízení uvedená do provozu dříve byla stanovena záruka zachování minimální výše výkupních cen stanovených pro rok 2005 po dobu 15 let.

Další limit pro rozhodování Energetického regulačního úřadu o výši výkupních cen byla rovněž tzv. meziroční brzda. Ustanovení § 6 odst. 4 Zákona o podpoře stanovilo, že míra podpory pro následující kalendářní rok nesměla být nižší než 95 % hodnoty výkupních cen platných v roce, v němž se o novém stanovení rozhoduje. Tento mechanismus se poprvé použil pro ceny stanovené pro rok 2007.

Maximálními výkupními cenami nebyl ERÚ limitován.

2.7. VÝVOJ PODPORY V LETECH 2005 – 2010

Energetický regulační úřad stanovoval výši podpory – minimální výši výkupních cen a zelených bonusů – formou cenových rozhodnutí vždy na kalendářní rok.

Prvním cenovým rozhodnutím ERÚ vydaným po nabytí účinnosti Zákona o podpoře bylo cenové rozhodnutí č. 10/2005 ze dne 18. listopadu 2005, kterým se stanovuje podpora pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných zdrojů.²¹ Jím stanovil ERÚ pro rok 2006 takovou výši výkupních cen za elektřinu vyrobenou ze slunečního záření, která více než dvojnásobně převyšovala výši výkupních cen stanovených před nabytím účinnosti Zákona o podpoře.

Z původních 6,04 Kč za 1 kWh vyrobené elektřiny tak výkupní cena pro rok 2006 vzrostla na 13,20 Kč za 1 kWh. Celkový instalovaný výkon elektráren vyrábějících elektřinu ze slunečního záření činil v roce 2006 pouhých 0,35 MWe. Výhled Ministerstva průmyslu a obchodu ohledně celkového instalovaného výkonu fotovoltaických elektráren v roce 2010 počítal s 5 MWe celkového instalovaného výkonu²².

I v roce 2007 došlo ke zvýšení výkupních cen za elektřinu vyrobenou v solárních elektrárnách, a to z 13,20 Kč za 1 kWh vyrobené elektřiny v roce 2006 na 13,46 za 1 kWh v r. 2007.²³ Ve stejném roce byly uvedeny do provozu první čtyři fotovoltaické elektrárny o výkonu přesahujícím 0,5 MWe. Celkový instalovaný výkon fotovoltaických elektráren tak na konci roku 2007 dosáhl 3,4 MWe. Odhad výše instalovaného výkonu k roku 2010 vytvořený Ministerstvem průmyslu a obchodu v září 2008 činil 10 MWe.²⁴

Přestože ERÚ mohl počínaje rokem 2007 využívat meziroční brzdy a každoročně snižovat výši výkupních cen o 5 %, této možnosti v r. 2008 nevyužil a ponechal v platnosti ceny platné pro r.

²⁰ § 6 odst. 1 písm. b) bod 1 Zákona o podpoře.

²¹ Energetický regulační věstník, částka 13, ze dne 30. listopadu 2005.

²² Viz Zpráva o plnění indikativního cíle výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů za rok 2006 zpracovaná Ministerstvem průmyslu a obchodu ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a Energetickým regulačním úřadem v září 2007.

²³ Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 8/2006 ze dne 21. listopadu 2006, kterým se stanovuje podpora pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných energetických zdrojů - Energetický regulační věstník, částka 10; ze dne 27. listopadu 2006.

²⁴ Viz Zpráva o plnění indikativního cíle výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů za rok 2007 zpracovaná Ministerstvem průmyslu a obchodu ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a Energetickým regulačním úřadem v září 2008.

2007. Ke konci r. 2008 tak celkový instalovaný výkon solárních elektráren činil již cca 65,7 MWe.

V roce 2007 a 2008 Česká republika nad to rozšířila pobídky k investicím do OZE a nabízel další formy podpory výroby elektřiny z OZE. Jedním z příkladů je např. přijetí Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie, který podporoval tzv. malé instalace fotovoltaických systémů na střechách rodinných domů.

V roce 2009 dochází k dalšímu nárůstu instalovaného výkonu fotovoltaických elektráren. Tento nárůst byl ovlivněn i tím, že koncem roku 2008 a zejména pak v roce 2009 došlo k významnému poklesu cen fotovoltaických panelů, který byl způsoben propadem trhu ve Španělsku, cenovým tlakem čínských výrobců a zvýšením výroby solárního křemíku, které vedlo k výraznému snížení jeho ceny.

Odhady celkového instalovaného výkonu solárních elektráren ke konci roku 2009 se tak ještě v září 2009 pohybovaly kolem cca 300 MWe.²⁵ Ve skutečnosti však bylo na konci roku 2009 instalováno cca 463 MWe solárních elektráren, tedy více než dvakrát tolik, než činily odhady pro r. 2010.

Ceny fotovoltaických panelů nadále klesaly i v roce 2010 a na konci roku 2010 jejich cena klesla téměř na polovinu ve srovnání s rokem 2006. Bylo proto možno očekávat další strmý nárůst instalací fotovoltaických elektráren.

Bylo proto zjevné, že nastavená výše a způsob podpory investory ve spojení s nadále klesajícími cenami fotovoltaických panelů motivuje k výstavbám solárních elektráren, které byly budovány podstatně rychleji, než se při přijetí Zákona o podpoře očekávalo.

Do popředí se proto dostaly úvahy o možnostech, jak omezit rozvoj fotovoltaiky, resp. rozvoj výroby elektřiny z OZE jako celku.

2.8. KLIMATICKO-ENERGETICKÝ BALÍČEK A SMĚRNICE 2009/28/ES

Zatímco v České republice dochází k úvahám, jak omezit podporu výroby elektřiny z OZE, na úrovni Evropské unie zůstává energetická politika diskutovaným tématem a podpora výroby energie z OZE prioritním zájmem. Evropská unie zdůrazňuje bezpečnost dodávek energií a snižování závislosti na importu energií, podpora výroby energie (elektřiny) z obnovitelných zdrojů proto zůstává jednou z jejich základních energetických priorit.

Již od roku 2007 probíhala zejm. na úrovni Evropské komise snaha o nalezení efektivního řešení pro problémy související se změnou klimatu, zabezpečení dodávek energií a vytvoření efektivního trhu s energiemi. Tato snaha vedla k postupnému vypracování nové strategické koncepce Evropské unie v oblasti energetiky.

Výsledkem těchto prací byl soubor legislativních opatření – tzv. energeticko-klimatický balíček – schválený Evropským parlamentem v prosinci 2008. Tento balíček stanovuje následující cíle, kterých by mělo být dosaženo v roce 2020 (ve srovnání s r. 2005):

- snížení emisí skleníkových plynů o 20 %,
- posílení energetické účinnosti o 20 %,

²⁵ Viz Zpráva o plnění indikativního cíle výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů za rok 2008 zpracovaná Ministerstvem průmyslu a obchodu ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a Energetickým regulačním úřadem v září 2009.

- dosažení 20 % podílu obnovitelných zdrojů energie na celkové hrubé spotřebě energie na úrovni Společenství.

Klimaticko-energetický balíček je tvořen několika vzájemně souvisejícími dokumenty, které společně tvoří nový koncepční rámec energetické politiky Evropské unie.²⁶

V rámci klimaticko-energetického balíčku byla přijata Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, která nahrazuje stávající Směrnici 2001/77/ES a stanoví společný rámec pro podporu energie z obnovitelných zdrojů energie.

Směrnice 2009/28/ES shodně se Směrnici 2001/77/ES konstatuje, že větší využívání obnovitelných zdrojů, spolu s kontrolou spotřeby energie a zvýšením energetické účinnosti je důležitým krokem k plnění cílů Kjótského protokolu a Rámcové úmluvy. Směrnice 2009/28/ES rovněž konstatuje, že v rámci podpory rozvoje trhu s OZE je nutné zohlednit pozitivní vliv na možnost regionálního a místního rozvoje, vývozní možnosti, sociální soudržnost a možnosti zaměstnání.

Směrnice 2009/28/ES zopakovala povinnosti členských států stanovené již ve Směrnici 2001/77/ES, a sice povinnosti členských států zajistit,

- aby provozovatelé distribučních a přenosových soustav zaručili na svém území přenos a distribuci elektřiny vyrobené z OZE,
- přednostní nebo zaručený přístup elektřiny vyrobené z OZE k distribuční soustavě,
- aby provozovatelé distribučních soustav dávali při spouštění zařízení na výrobu elektřiny přednost výrobním zařízením využívajícím OZE, a aby se tak dělo na základě transparentních a nediskriminačních opatření.

Na rozdíl od Směrnice 2001/77/ES stanoví Směrnice 2009/28/ES závazný cíl dosažení 20 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na celkové hrubé spotřebě energie ve Společenství v roce 2020. Tohoto cíle by mělo být dosaženo takovými způsoby, které by podnikatelskému prostředí poskytly dlouhodobou stabilitu, kterou potřebuje k udržitelnému investování do odvětví obnovitelné energie, umožnily by snížení závislosti na dovážení fosilních paliv a větší využívání nových technologií pro výrobu energie.²⁷

Jednotlivé členské státy měly stanovit národní cíle týkající se podílu spotřeby energie z OZE v roce 2020. Česká republika stanovila závazný národní cíl 13 % podílu energie z obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě energie ve Společenství v roce 2020.

Aby národních cílů mohlo být dosaženo, měly členské státy vypracovat národní akční plány pro energii z obnovitelných zdrojů. V národních akčních plánech měly členské státy stanovit závazné cíle pro podíly energie z obnovitelných zdrojů a měla v nich stanovit vhodná opatření, kterými by těchto cílů bylo dosaženo. Tyto národní akční plány měly zohlednit možnost rychlejšího nárůstu využívání energie z obnovitelných zdrojů v budoucnu.

²⁶ Čtveřici základních legislativních předpisů Klimaticko-energetického balíčku tvoří (1) směrnice 2009/29/ES, kterou se mění směrnice 2003/87/ES o obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů (EU ETS); (2) rozhodnutí 406/2009/ES o rozdělení úsilí k dosažení redukčních cílů emisí skleníkových plynů; (3) směrnice 2009/31/ES o zachytávání a ukládání CO₂ do geologického podloží (CCS) a (4) Směrnice 2009/28/ES.

²⁷ Viz bod 8 preambule Směrnice 2009/28/ES.

Hlavním účelem závazných národních cílů je dle Směrnice 2009/28/ES poskytnout jistotu investorům a podpořit trvalý rozvoj technologií, které vyrábějí energii ze všech druhů obnovitelných zdrojů.²⁸

Směrnice 2009/28/ES zdůraznila, že důležitým prostředkem k dosažení cílů této Směrnice je zajištění řádného fungování vnitrostátních režimů podpory zavedených podle Směrnice 2001/77/ES tak, aby byla zachována důvěra investorů.²⁹

Za základní nástroje pro dosažení stanovených cílů Směrnice 2009/28/ES považuje (i) zjednodušení povolovacích procesů při povolování zařízení vyrábějících energii z OZE a (ii) povinnost rozvíjet distribuční soustavy, čímž by došlo k intenzifikaci výroby energie z OZE.

Směrnice 2009/28/ES ukládá členským státům povinnost zajistit, aby postupy, které správní orgány využívají při schvalování a povolování zařízení na výrobu energie z OZE byly objektivní, transparentní, nediskriminační a přiměřené. Při povolování zařízení na výrobu z OZE by měly členské státy přihlídnout k příspěvku obnovitelných zdrojů k plnění cílů v oblasti životního prostředí a změny klimatu. Členské státy by proto měly při povolování zařízení vyrábějících energii upřednostňovat výroby z OZE před výrobami z konvenčních zdrojů.

Směrnice 2009/28/ES konstatuje, že za některých okolností není možné zajistit úplný přenos a distribuci elektřiny vyrobené z OZE, aniž by byla dotčena bezpečnost a spolehlivost sítí. Směrnice proto 2009/28/ES ukládá členským státům učinit příslušné kroky, které by vedly k rozvoji rozvodné a distribuční infrastruktury, inteligentních sítí a elektrické soustavy tak, aby se umožnilo bezpečné provozování elektrické soustavy, neboť napomáhá dalšímu rozvoji výroby elektřiny z OZE. V této souvislosti Směrnice 2009/28/ES zdůraznila povinnost zachování nárůstu přenosu a distribuce elektřiny vyrobené z OZE.

Výše uvedená opatření by měla vést ke zvýšení podílu výroby energie z OZE tak, aby mohlo být dosaženo závazného cíle stanoveného Směrnice 2009/28/ES, resp. závazných cílů stanovených členskými státy.

Směrnice 2009/28/ES měla být do českého právního řádu transponována do 5. prosince 2010. To se nestalo. Naopak, v České republice probíhaly od počátku roku 2010 takové změny v systému podpory výroby energie z OZE, které byly se Směrnice 2009/28/ES v přímém rozporu.

Počátkem roku 2010 vydala společnost ČEPS, a.s., která je provozovatelem přenosové soustavy, stanovisko, v němž požádala distribuční společnosti (ČEZ Distribuce, a.s., E.ON Distribuce, a.s., Pražská energetika, a.s.), aby nevydávaly další kladná stanoviska k připojování výroben z OZE z důvodu ohrožení energetické stability sítí.³⁰ Tento stav bývá označován jako stop-stav připojování.

Přestože stanovisko ČEPS, a.s. bylo prezentováno jako žádost distribučním společnostem, všechny distribuční společnosti jej bez výhrady akceptovaly. Od února 2010 tedy de facto nebylo možné získat kladné stanovisko k připojení výroby z OZE.

Vyhlášení stop stavu bylo podpořeno i ze strany ERÚ. Ten bez hlubší analýzy a potřebných dat sdělil, že došlo k ohrožení spolehlivého provozu distribuční soustavy. ERÚ výslovně potvrdil

²⁸ Viz bod 14 preambule Směrnice 2009/28/ES.

²⁹ Viz bod 25 preambule Směrnice 2006/28.

³⁰ Viz např. Poziční dokument společnosti ČEPS, a.s. ke stažení na <http://www.ceps.cz/doc/soubory/20110506/Poziční%20dokument%20ČEPS%20k%20OZE%20-%20finální%20ke%20zveřejnění.pdf>

právo distributorů v takovém případě nepovolovat připojování dalších zdrojů, a to dokonce bez ohledu na případnou volnou distribuční kapacitu v dané lokalitě.³¹

Vyhlášením stop stavu tedy došlo k situaci, která byla v přímém rozporu s primárními cíli Směrnice 2009/28/ES, kdy výrobním vyrábějícím energií z OZE byl odňat přístup k distribučním soustavám.

Česká republika rovněž nerespektovala ustanovení Směrnice 2009/28/ES při vytváření Národního akčního plánu.³² Česká republika v Národním akčním plánu konstatovala, že distribuční soustavy nejsou připraveny na další připojování výroben z OZE. Národní akční plán však již neobsahuje popis způsobů, jakými by bylo možné distribuční soustavu rozšířit a upravit tak, aby připojování výroben z OZE bylo možné.

Postup České republiky v rozporu s cíli a účelem Směrnice 2009/28/ES pak v roce 2010 vyvrcholil přijetím takových legislativních změn, které dramaticky zasáhly do systému podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů.

2.9. ZMĚNY PODPORY V ROCE 2010

V roce 2010 byly přijaty celkem tři novely Zákona o podpoře a novela Zákona o daních z příjmů, které ve svém důsledku vedly k dramatickému omezení podpory výroby energie z OZE. Nejtěživěji změny dopadly právě na výrobu elektřiny vyráběné ze slunečního záření.

Již v srpnu 2009 Ministerstvo průmyslu a obchodu oznámilo, že předloží návrh novely Zákona o podpoře, která by Energetickému regulačnímu úřadu umožnila rychlejší snižování výkupních cen elektřiny z fotovoltaických elektráren, a to prostřednictvím vyloučení aplikace meziroční brzdy pro některé obnovitelné zdroje. Ministerský návrh zákona počítal s možností vyloučit meziroční brzdou již od 1. ledna 2010. Vláda však návrh novely schválila až v listopadu 2010 a původně navržený termín možného skokového snižování výkupních cen se proto posunul až na 1. ledna 2011.

Výsledkem legislativního procesu bylo přijetí zákona č. 137/2010 Sb., kterým se mění Zákon o podpoře (tzv. malá novela Zákona o podpoře). Novela nabyla účinnosti dne 20. května 2010.

Novela Zákona o podpoře provedená zákonem č. 137/2010 Sb. stanovila, že meziroční 5 % brzda stanovení výkupních cen pro následující kalendářní rok se neuplatní v případě stanovení výkupních cen pro ty druhy obnovitelných zdrojů, u kterých je v roce, v němž se o novém stanovení výkupních cen rozhoduje, dosaženo návratnosti investic kratší než 11 let. Energetický regulační úřad mohl toto ustanovení poprvé použít při stanovení výkupních cen pro zdroje uváděné do provozu v roce 2011.

Ještě před účinností tzv. malé novely Zákona o podpoře, konkrétně dne 3. února 2010, požádala společnost ČEPS, a.s., jako provozovatel přenosové soustavy elektrické energie, distribuční společnosti o pozastavení vydávání nových kladných stanovisek k žádostem o připojení neregulovatelných zdrojů (tj. zejména fotovoltaických a větrných elektráren). Distribuční společnosti této žádosti vyhověly a zhruba od poloviny února 2010 pozastavily vydávání souhlasných stanovisek k žádostem o rezervaci výkonu pro fotovoltaické elektrárny.

³¹ „Tisková zpráva ERÚ k prohlášení společnosti ČEPS, týkajícího se pozastavení vydávání kladných stanovisek k připojování nových větrných a fotovoltaických elektráren“ ze dne 16. března 2010; dostupné z http://www.eru.cz/user_data/files/tiskove%20zpravv/TZ_ERU_k_prohl_CEPS.pdf.

³² Viz Národní akční plán České republiky pro energii z obnovitelných zdrojů zpracovaný Ministerstvem průmyslu a obchodu v červenci 2010.

Dne 30. listopadu 2010 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 330/2010 Sb., který novelizoval Zákon o podpoře.

Tento zákon byl přijat na návrh vlády ve zrychleném legislativním procesu. Poslanecká sněmovna souhlasila s projednáváním návrhu zákona tak, aby mohla s návrhem zákona vyslovit souhlas již v prvním čtení, což se dne 19. října 2010 (cca 1 měsíc po předložení návrhu sněmovně) skutečně stalo.

Novela Zákona o podpoře provedená zákonem č. 330/2010 Sb. zúžila předmět poskytované podpory. Podpora se tak od účinnosti tohoto zákona vztahuje pouze na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů „ve výrobnách elektřiny na území České republiky připojených do elektrizační soustavy České republiky přímo, prostřednictvím odběrného místa nebo prostřednictvím jiné výroby elektřiny připojené k elektrizační soustavě České republiky.“³³ Tím novela zrušila podporu pro tzv. ostrovní systémy, tzn. výroby elektřiny nepřipojené k elektrizační soustavě. Jedná se zejména o výroby, které kvůli jejich vzdálenosti od elektrizační soustavy není možné připojit. Tyto výroby přitom mohou být energeticky soběstačné právě díky využívání obnovitelných zdrojů energie.

Novela Zákona o podpoře provedená zákonem č. 330/2010 Sb. dále omezila podporu elektřiny vyrobené ze slunečního záření. Nově stanovila, že s účinností od 1. března 2011 se podpora vztahuje pouze na elektřinu vyrobenou ve výrobně elektřiny s instalovaným výkonem výroby do 30 kWp, která je umístěna na střešní konstrukci nebo na obvodové zdi jedné budovy spojené se zemí pevným základem evidované v katastru.³⁴ Byla tedy zrušena podpora mj. pro sluneční elektrárny umístěné na tzv. brownfields, tedy oblastech znehodnocených průmyslovou výrobou.

Dne 8. prosince 2010 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 346/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela Zákona o daních z příjmů účinností od 1. ledna 2011

- zavedla zvláštní úpravu odpisů hmotného majetku využívaného k výrobě elektřiny ze slunečního záření, když u vymezeného hmotného majetku využívaného alespoň zčásti k výrobě elektřiny ze slunečního záření zavedla povinnost uplatňovat daňové odpisy tohoto majetku a prodloužila dobu jeho odpisování,
- ukončila osvobození příjmů ze zařízení k výrobě energie z obnovitelných zdrojů od daně z příjmů fyzických a právnických osob.

Zákon č. 346/2010 Sb. byl přijat ve stavu legislativní nouze, který předsedkyně Poslanecké sněmovny vyhlásila na návrh vlády. Zákon byl proto Sněmovnou s vynecháním prvního čtení přijat čtyři dny poté, co vláda předložila jeho návrh.

Dne 28. prosince 2010 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 402/2010 Sb., kterým se mění Zákon o podpoře a některé další zákony. Zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2011.

Zákon č. 402/2010 Sb. v Zákoně o podpoře nově stanovil:

- nový způsob financování podpory výroby elektřiny z OZE (nově doplněná ustanovení § 6a a § 6b),

³³ Viz § 3 odst. 1 Zákona o podpoře, ve znění zákona č. 330/2010 Sb.

³⁴ Viz § 3 odst. 4 Zákona o podpoře, ve znění zákona č. 330/2010 Sb.

- odvod z elektřiny vyrobené ze slunečního záření v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v zařízeních – výrobnách – uvedených do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010 (nově doplněná hlava III Zákona o podpoře).

Zákon č. 402/2010 Sb. současně upravil i další opatření s dopady do oblasti podpory výroby elektřiny ze slunečního záření:

- v zákoně č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, zavedl nový předmět daně darovací, a to bezúplatné nabytí povolenek na emise skleníkových plynů v letech 2011 a 2012 pro výrobu elektřiny v zařízení, které k 1. lednu 2005 nebo později vyrábělo elektřinu na prodej třetím osobám a ve kterém probíhá z činností, na které se vztahuje obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, pouze spalování paliv výrobcem elektřiny,
- v zákoně č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, byly zvýšeny odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu v závislosti na nově zavedených třídách ochrany zemědělského půdního fondu.

Dne 8. listopadu 2010 vydal ERÚ cenové rozhodnutí č. 2/2010,³⁵ kterým stanovil výši podpory pro výrobu elektřiny z OZE s účinností od 1. ledna 2011. Toto cenové rozhodnutí výrazně snížilo výši podpory pro výrobu elektřiny využitím slunečního záření ve zdrojích uvedených do provozu od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2011. Při vydání cenového rozhodnutí bylo využito odstranění 5 % meziroční brzdy snižování výkupních cen, které umožnil zákon č. 137/2010 Sb. V důsledku tohoto rozhodnutí například výkupní cena elektřiny dodané do sítě pro zdroj s instalovaným výkonem nad 100 kW byla snížena z původních 12,15 Kč za 1 kWh v roce 2010 na 5,50 Kč za 1 kWh v roce 2011.

2.10. SHRNUÍ

Česká republika dlouhodobě sledovala politiku podpory obnovitelných zdrojů energie. Tato podpora byla důsledkem mezinárodněprávních závazků, které na sebe Česká republika převzala (i) Rámcovou úmluvou, (ii) Kjótským protokolem a (iii) Smlouvou o přistoupení k Evropské unii.

Smlouvou o přistoupení k Evropské unii se Česká republika zavázala zvýšit podíl výroby elektřiny obnovitelných zdrojů tak, aby v roce 2010 bylo dosaženo 8 % podílu výroby elektřiny z OZE na celkové výrobě elektřiny.

Z toho důvodu Česká republika přijala komplex legislativních opatření na podporu OZE. Jejich účelem bylo učinit výrobu elektřiny z OZE ekonomicky smysluplnou a tím pobídnout potenciální výrobce k výrobě energie z OZE. Česká republika tedy přijala systém podpory výroby elektřiny z OZE, který měl k výrobě elektřiny z OZE přilákat jak potenciální investory z řad podnikatelů, tak podpořit výrobu elektřiny z OZE fyzickými osobami. Ty si prostřednictvím využívání OZE mohou vyrábět elektřinu pro svoji vlastní potřebu a mohou se tak stát energeticky soběstačnými, resp. nezávislými.

Hlavní pilíř těchto opatření představoval Zákon o podpoře, který výrobcům elektřiny z OZE garantoval

³⁵ Cenové rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 2/2010 ze dne 8. listopadu 2010, kterým se stanovuje podpora pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných energetických zdrojů - Energetický regulační věstník, částka 8, ze dne 12. listopadu 2010.

- (i) právo na přednostní připojení k přenosové soustavě nebo k distribučním soustavám zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie;
- (ii) takové stanovení výkupních cen elektřiny z OZE, aby u zařízení uvedených do provozu po dni nabytí účinnosti Zákona o podpoře – tedy po 1. srpnu 2005 – bylo dosaženo patnáctileté doby návratnosti investic při zachování patnáctileté výše výnosů;
- (iii) zákaz meziročního poklesu výkupních cen a zelených bonusů o více než 5 % ročně.

Zákon o daních z příjmů současně výrobcům elektřiny z OZE garantoval osvobození od daně z příjmů pro fyzické osoby i pro právnické osoby vztahující se na příjmy z provozu zařízení vyrábějících elektřinu z OZE.

Tyto záruky byly vyjádřeny přímo právními předpisy – Zákonem o podpoře a Zákonem o daních z příjmů.

Česká republika zákonem garantovala podstatné ekonomické veličiny (záruky týkající se připojení výroben, povinného výkupu, návratnosti investic, atd.) a přikázala regulátorovi (Energetickému regulačnímu úřadu) postupovat při stanovování podpory výroby elektřiny z OZE způsobem, kterým budou tyto záruky dodrženy.

Směrnice 2009/28/ES ukládá České republice závazek zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020 tak, aby v tomto roce bylo dosaženo 13 % podílu výroby energie z OZE na celkové výrobě energie. Za tím účelem má Česká republika přijmout takovou úpravu podpory výroby energie z OZE, která by umožnila zjednodušení povolovacích procesů při instalaci výroben z OZE, rozšíření distribučních soustav, a tedy intenzifikaci výroby energie z OZE.

Česká republika však v roce 2010 provedla změny Zákona o podpoře a Zákona o daních z příjmů, které byly zjevně a úmyslně namířeny proti výrobě elektřiny z OZE. Souborem legislativních opatření nedošlo pouze k opuštění od podpory výroby elektřiny z OZE pro futuro. Změny působí retroaktivně, neboť dopadají i na výrobce, kteří již zahájili výrobu elektřiny z OZE a ve svých ekonomických výpočtech činěných v době realizace investic důvěřovali ve stabilitu systému podpory.

Tyto změny měly suplovat včasný zásah regulátora proti uměle nastaveným vysokým výkupním cenám, které nebyly pro veřejné rozpočty dlouhodobě udržitelné. Tento včasný zásah nepřišel, ačkoli trend rozvoje výroby elektřiny ze slunečního záření již delší dobu zřejmý. Následné změny proběhly skokově, v rozporu s ústavním pořádkem a mezinárodními závazky a z hlediska výrobců nepředvídatelným způsobem. Pro mnohé z nich ztratila výroba elektřiny z OZE ekonomický význam a jejich investice byly nevratně poškozeny.

Provedené změny ve svém celku představují likvidační opatření pro celý sektor výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, zejména pak ze slunečního záření.

3. MODELOVÝ VÝPOČET TYPICKÉHO PROJEKTU INVESTICE DO FVE

Níže poskytujeme příklad typického výrobce elektřiny z OZE, který se rozhodl zahájit v lednu 2009 provoz fotovoltaické elektrárny. Elektřina vyrobená v takové FVE je předmětem Odvodu.

Rozhodování výrobce o zahájení výroby elektřiny z FVE se odehrávalo v roce 2008. Hlavními faktory, které výrobce při svém rozhodování zvažoval, byly (i) legislativní prostředí a (ii) výše nutných investic.

Legislativa platná v roce 2008 výrobci garantovala:

- (i) právo na přednostní připojení k přenosové soustavě nebo k distribučním soustavám zařízení (srov. § 4 odst. 1 Zákona o podpoře);
- (ii) takové stanovení výkupních cen elektřiny z FVE, aby bylo dosaženo patnáctileté doby návratnosti investic [srov. § 6 odst. 1 písm. b) bod 1. Zákona o podpoře];
- (iii) takové stanovení výkupních cen elektřiny z FVE, aby zůstala zachována výše výnosů za jednotku elektřiny z FVE při podpoře výkupními cenami po dobu 15 let od roku uvedení zařízení do provozu jako minimální se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců [srov. § 6 odst. 1 písm. b) bod 2. Zákona o podpoře];
- (iv) zákaz meziročního poklesu výkupních cen a zelených bonusů o více než 5 % ročně (srov. § 6 odst. 4 Zákona o podpoře);
- (v) osvobození od daně z příjmů (daňové prázdny) pro fyzické osoby i pro právnické osoby vztahující se na příjmy ze solárních zařízení [srov. ustanovení § 4 odst. 1 písm. e) a § 19 odst. 1 písm. d) Zákona o daních z příjmů].

Výše popsané garance byly poskytnuty formou právního předpisu – zákona. Garance v podobě zákona mají v prostředí demokratického právního státu nejvyšší sílu, neboť takový stát je „založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana“.³⁶

Výrobce zvažoval zahájení výroby v dobré víře ve stabilitu právních garancí. Zejména garance patnáctileté návratnosti investice a zachování výše výnosů hrály rozhodující roli, a to nejen v jeho rozhodování, ale např. i při jednání s bankami poskytujícími úvěrové financování.

V této souvislosti je třeba zdůraznit, že ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) bodu 1 Zákona o podpoře ve spojení s § 4 odst. 1, 2 a přílohou 3 Vyhlášky č. 475/2005 Sb. ve znění účinném do 31. prosince 2009 garantovalo patnáctiletou dobu návratnosti investice za předpokladu, že celkové měrné investiční náklady nepřekročí 135.000,-- Kč na kWp.

V případě FVE s instalovaným výkonem 1 MWp tak mohla výše investic činit až 135.000.000,-- Kč.

Pro potřeby modelového výpočtu budeme uvažovat výši investičních nákladů na výstavbu FVE s instalovaným výkonem 1 MWp v roce 2008 ve výši 116.107.118,-- Kč. Tato vychází z reálných cen na tehdejších trzích.

Tyto investiční náklady typicky investor hradil z 20 % z vlastních zdrojů (prostředků); na zbývajících 80 % (tj. 92.885.700,-- Kč) získal bankovní úvěr s úrokem 6 % p.a.

Každoroční provozní náklady na provozování FVE jsou vyčísleny na 2.026.000,-- Kč. Zahrnují cenu za pojištění, ostrahu fotovoltaických panelů, letní a zimní údržbu, účetní služby, elektrickou energii, mzdové náklady, internetové připojení a opravný fond vytvářený za účelem výměny měničů. Pro zjednodušení je ve výpočtu zcela zanedbán vliv inflace na výši těchto nákladů. Ve skutečnosti se provozní náklady v čase zvyšují, čímž dochází k dalšímu oddalování návratnosti investice.

³⁶ Čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky.

Tržby za elektřinu vyrobenou ve FVE ve výpočtu plně odpovídají platným výkupním cenám a roční výrobě elektřiny podle provedeného energetického auditu. Pro budoucí roky se počítá s mírným navýšováním výkupních cen, jak vyplývá z ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) bodu 2 Zákona o podpoře. Pro potřeby výpočtu se počítá s každoročním navýšením výkupní ceny o 2 %.

Výpočet je proveden ve dvou variantách. První varianta abstrahuje od napadených legislativních změn, druhá je plně promítá. Jejich porovnání ukazuje negativní dopady napadených legislativních změn.

V letech 2011 až 2012 se do výpočtu promítá povinnost Odvodu ve výši 26 % z výkupní ceny [§ 7c a § 7e písm. a) Zákona o podpoře]. Již na první pohled je zřejmé, že celkový dopad Odvodu u FVE s instalovaným výkonem 1 MWp činí takřka 10.000.000,-- Kč.

Podrobný výpočet míry návratnosti investice je uveden v příloze.

Z modelového výpočtu lze učinit následující závěry:

- (i) Výkupní ceny byly původně ERÚ skutečně stanoveny tak, aby byla dodržena patnáctiletá doba návratnosti investice, jak požaduje ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) bodu 1 Zákona o podpoře. Jak uvádí tabulka č. 1, v modelovém případě je investice na konci 15. roku plně navrácena.
- (ii) V důsledku povinnosti Odvodu a dalších legislativních změn došlo k prolomení, resp. porušení patnáctileté doby návratnosti investice. Jak ukazuje tabulka č. 2, v modelovém případě zbývá na konci 15. roku částka ve výši 6.679.000,-- Kč, která představuje výši dosud nenavrácené investice.
- (iii) V letech 2011 – 2013 dochází k poklesu reálných výnosů z elektřiny, čímž dochází k porušení garance zachování výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů, zakotvené v § 6 odst. 1 písm. b) bod 2. Zákona o podpoře.

Ještě před samotným právním posouzením provedených legislativních změn z hlediska jejich ústavnosti lze učinit jednoznačný závěr, že nebyly dodrženy garance poskytované výrobcům elektřiny z OZE formou zákona v době, kdy se investor rozhodoval o zahájení výroby elektřiny ve FVE.

4. PROTIÚSTAVNOST NAPADENÝCH USTANOVENÍ

4.1. UKONČENÍ OSVOBOZENÍ PŘÍJMŮ ZE ZAŘÍZENÍ K VÝROBĚ ENERGIE Z OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ OD DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSOB

Zákon č. 346/2010 Sb. v rámci části první (Změna zákona o daních z příjmů) s účinností od 1. ledna 2011 zrušil osvobození příjmů ze zařízení k výrobě energie z obnovitelných zdrojů od daně z příjmů fyzických a právnických osob, obsažené do 31. prosince 2010 v § 4 odst. 1 písm. e) a v § 19 odst. 1 písm. d) Zákona o daních z příjmů. V přechodných ustanoveních (čl. II bod 2) pak stanovil, že „osvobození podle § 4 odst. 1 písm. e) nebo § 19 odst. 1 písm. d) zákona č.

586/1992 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se naposledy použije za zdaňovací období, které započalo v roce 2010“.

Podle § 4 odst. 1 písm. e) a § 19 odst. 1 písm. d) Zákona o daních z příjmů, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti Zákona č. 346/2010 Sb., byly od daně z příjmů fyzických i právnických osob osvobozeny příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1 MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu a energetické využití bioplynu a dřevoplynu, zařízení na výrobu elektřiny nebo tepla z biomasy, zařízení na výrobu biologicky degradovatelných látek stanovených zvláštním předpisem, zařízení na využití geotermální energie, a to v kalendářním roce, v němž byly poprvé uvedeny do provozu, a v bezprostředně následujících pěti letech. Za první uvedení do provozu se podle tohoto ustanovení považovalo i uvedení zařízení do zkušebního provozu, na základě něhož plynuly nebo plynou poplatníkoví příjmy, a dále případy, kdy malá vodní elektrárna do výkonu 1 MW byla rekonstruována, pokud příjmy z této malé vodní elektrárny do výkonu 1 MW nebyly již osvobozeny. Doba osvobození se nepřerušovala ani v případě odstávky v důsledku technického zhodnocení (§ 33 Zákona o daních z příjmů) nebo oprav a udržování.

Uvedenými ustanoveními Zákona o daních z příjmů, zakotvenými do něj již v době jeho přijetí, tj. v roce 1992, zákonodárce motivoval podnikající fyzické a právnické osoby, aby investovali své prostředky do rozvoje zařízení na výrobu a využívání obnovitelných (alternativních) zdrojů energie. Později byla tato daňová úleva ještě rozšiřována, např. od 1. ledna 1998 na zařízení na výrobu elektřiny nebo tepla z biomasy (zákonem č. 210/1997 Sb.). Stát i tímto způsobem plnil své ústavní povinnosti dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství (čl. 7 Ústavy ČR) a zajišťovat právo každého na příznivé životní prostředí (čl. 35 odst. 1 Listiny).

Po dobu 18 let tak bylo v České republice v tomto oboru podnikání vytvořeno stabilní prostředí, v němž výrobci i spotřebitelé energie vyráběné z obnovitelných zdrojů oprávněně spoléhali na kontinuální daňovou podporu státu tomuto způsobu výroby elektřiny s využitím obnovitelných zdrojů energie.

Tato dlouhodobě kontinuální podpora státu v oblasti zdanění příjmů z výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie však byla přijetím Zákona č. 346/2010 Sb. překvapivě a v podstatě okamžitě ukončena. Stalo se tak bez ohledu na reálné dopady, které tato změna (v komplexu s ostatními změnami) znamená pro výrobce i spotřebitele energie. Vlastníci zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, zejména pak ze slunečního záření, kteří před účinností novely do jejich uvedení do provozu investovali zpravidla nemalé finanční prostředky v očekávání stabilního investičního prostředí, jsou tak v důsledku zrušení daňového osvobození náhle vystaveni značným finančním dopadům. Řada z těchto osob realizovala své investice převážně pomocí úvěrů od bank, přičemž při svých hospodářských kalkulacích spoléhali na to, že po dobu alespoň pěti let od zprovoznění jejich zařízení, budou příjmy z něj plynoucí osvobozeny od daně z příjmů. Na uvedeném předpokladu jsou nastaveny podmínky splácení úvěrů. Zrušení tzv. daňových prázdnin, v komplexu s dalšími změnami, vede k neschopnosti řady zejména kapitálově slabších investorů splácet úvěry. V důsledku nesplácení úvěrů mohou financující banky přistoupit k realizaci existujícího zajištění. To by mohlo v konečném důsledku vyústit až ve ztrátu projektů investory.

Zákonodárce nerespektoval dosavadní zákonné garance pětiletého osvobození od daně z příjmů, poskytnuté uvedeným poplatníkům daně. Ti investovali do zdrojů v očekávání svých nyní nově zdaňovaných příjmů. Činili tak za zcela jiných právních a ekonomických podmínek. Tímto opatřením zákonodárce došlo k narušení jejich legitimního očekávání, pokud jde o majetkový prospěch, který jim jejich investice měla v nadcházejících letech po uvedení zařízení do provozu přinést. Samotná důvodová zpráva k tomuto zákonu přitom hovoří o navržené úpravě jako o té, která připouští „potenciální zásah do legitimního očekávání poplatníků“.

Amici curiae na tomto místě chtějí zdůraznit, že uvedené zákonné osvobození od daně z příjmu bylo od počátku koncipováno tak, že jej poplatník mohl využít jen v pětiletém časovém limitu od uvedení nového zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie do provozu. Mělo tedy povahu „daňových prázdnin“, sloužících především k urychlení návratnosti prostředků investovaných do vybudování takového zařízení. Proto také vlastníci těchto zařízení při jejich budování s touto úpravou předem kalkulovali při svém rozhodování o vynaložení svých finančních prostředků, při sjednávání podmínek bankovního financování apod.

Citované přechodné ustanovení Zákona č. 346/2010 Sb. o ukončení daňového osvobození rokem 2010 má paušální dopad na všechny poplatníky. Vůči těm poplatníkům, kteří uvedli svá energetická zařízení poprvé do provozu před účinností novely (tj. vzhledem k možnosti využít těchto „daňových prázdnin“ je uvedli do provozu mezi roky 2005 až 2010), má zpětné účinky v podobě tzv. nepravé retroaktivity. Tito poplatníci nově sice zdaňují až své příjmy získané od 1. ledna 2011, ty však zdaňují jen proto, že běžící pětileté daňové osvobození bylo zrušeno. Pokud by Zákon č. 346/2010 Sb. nevstoupil v účinnost, vztahovalo by se na ně daňové osvobození v původní plné délce. Osvobození by trvalo i po 1. lednu 2011.

Ústavní soud již v nálezu ze dne 4. 2. 1997 stanovil základní hlediska posuzování ústavnosti retroaktivní právní úpravy.³⁷ Konstatoval, že „k základním principům vymezujícím kategorii právního státu patří princip ochrany důvěry občanů v právo a s tím související princip zákazu zpětné účinnosti právních norem“.

Nepravou retroaktivitu v cit. nálezu Ústavní soud vymezil takto:

*„V případě retroaktivity nepravé: „nový zákon sice nezakládá právních následků pro minulost, avšak buď povyšuje minulé skutečnosti za podmínku budoucího právního následku (prostá výlučnost), nebo modifikuje pro budoucnost právní následky podle dřívějších zákonů založené... Nepravé zpětné působení zákona pouze znamená, že nový zákon zachycuje (právně kvalifikuje) minulé skutečnosti, nebo že se dotýká (modifikuje, ruší) existujících právních následků, tj. na skutkové podstaty je založivší váže pro budoucnost jiná práva a jiné povinnosti než zákonodárství dosavadní. Ide zde tudíž o zásah nového zákona jednak do předchozích skutečností, jednak do tzv. práv nabytých.“ (A. Procházka, *Retroaktivita zákonů*. In: *Slovník veřejného práva*. Sv. III, Brno 1934, s. 800.)*

³⁷ Nález sp. zn. Pl. ÚS 21/96, č. 13, sv. 7 Sb. n. u., vyhl. pod č. 63/1997 Sb.

Obecně v případech časového střetu staré a nové právní normy platí nepravá retroaktivita, tj. od účinnosti nové právní normy se i právní vztahy vzniklé podle zrušené právní normy řídí právní normou novou. Vznik právních vztahů existujících před nabytím účinnosti nové právní normy, právní nároky, které z těchto vztahů vznikly, jakož i vykonané právní úkony se řídí zrušenou právní normou (důsledkem opačné interpretace střetu právních norem by byla pravá retroaktivita). Aplikuje se tedy princip ochrany minulých právních skutečností, zejména právních konání.³³

K přípustnosti pravé a nepravé retroaktivity pak Ústavní soud v citovaném nálezu dále uvedl:

„Z principu ochrany důvěry občanů v právo vyplývá, že princip nepřipustnosti retroaktivity nelze vztáhnout na zpětné působení právních norem, jež nepředstavují zásah do právní jistoty, resp. nabytých práv. (...) U retroaktivity pravé platí zásada obecné nepřipustnosti, ze které existují striktně omezené výjimky přípustnosti, u retroaktivity nepravé platí naopak zásada obecné přípustnosti, ze které existují výjimky její nepřipustnosti. (...)“

Problematiky zákazu zpětné účinnosti se ve své judikatuře dotkl Ústavní soud České a Slovenské Federativní Republiky v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 78/92 (Sbírka usnesení a nálezů ÚS, 1992, č. 16) i Ústavní soud České republiky, a to v nálezu sp. zn. IV. ÚS 215/94 (Sbírka nálezů a usnesení ÚS, 3, 227n). V prvním z uvedených nálezů Ústavní soud České a Slovenské Federativní Republiky konstatoval, že principy právního státu vyžadují u každého možného případu retroaktivity jeho výslovné vyjádření v ústavě nebo v zákoně s cílem vyloučit možnost retroaktivní interpretace zákona a zároveň vyžadují v zákoně vyřešit s retroaktivitou spjaté důsledky tak, aby nabytá práva byla řádně chráněna. Nepřipustnost retroaktivity, resp. retroaktivního výkladu zdůraznil v druhém z uvedených rozhodnutí i Ústavní soud České republiky: "Ke znakům právního státu neoddělitelně patří princip právní jistoty a ochrany důvěry občana v právo. Tento postup zahrnuje zákaz retroaktivity právních norem, resp. jejich retroaktivního výkladu."

Pro hodnocení ústavní konformity nepravé retroaktivity vymezil Ústavní soud v cit. nálezu tyto principy: „Zrušení staré a přijetí nové právní úpravy je nutně spjato se zásahem do principů rovnosti a ochrany důvěry občana v právo. Dochází k tomu v důsledku ochrany jiného veřejného zájmu či základního práva a svobody. Posuzování tohoto konfliktu hlediskem proporcionality s ohledem na intertemporalitu by mělo vést k závěru o druhu legislativního řešení časového střetu právních úprav. Proporcionalitu lze přitom charakterizovat tak, že vyšší stupeň intenzity veřejného zájmu, resp. ochrany základních práv a svobod odůvodňuje vyšší míru zásahu do principů rovnosti a ochrany důvěry občana v právo novou právní regulací. Platí tu zároveň maxima příkazující v případě omezení základního práva, resp. svobody šetřit jeho podstatu a smysl (čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). Při posouzení způsobu legislativního řešení intertemporality tudíž sehrává svou roli nejen míra odlišnosti nové a staré právní úpravy, nýbrž i společenská naléhavost zavedení nové právní úpravy ap.“

³³ Srov. i řadu dalších rozhodnutí Ústavního soudu: nález sp. zn. Pl. ÚS 35/08 ze dne 7. 4. 2009 (č. 151/2009 Sb.), stanovisko pléna sp. zn. Pl. ÚS-st 27/09 ze dne 28. 4. 2009 (č. 136/2009 Sb.) aj.

Rozhodnutí zákonodárce o způsobu řešení časového střetu staré a nové právní úpravy tedy z hlediska ústavního není věcí nahodilou nebo věcí libovůle. Je věcí zvažování v kolizi stojících ústavněprávních principů. V této souvislosti právní teorie na adresu nepravé retroaktivity konstatuje, že tato je "zásadně přípustná; i ona může ale být ústavněprávně nepřipustnou, jestli je tím zasaženo do důvěry ve skutkovou podstatu a význam zákonodárných přání pro veřejnost nepřevyšuje, resp. nedosahuje zájem jednotlivce na další existenci dosavadního práva." (B. Pieroth, Rückwirkung und Übergangsrecht. Verfassungsrechtliche Massstäbe für intertemporale Gesetzgebung, Berlin 1981, s. 380 - 381.)

Při posuzování souladu napadeného ustanovení, jež působí s účinky nepravé retroaktivity, s ústavními zákony a mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy nutno zvažovat intenzitu veřejného zájmu (...) s mírou zásahu do principů rovnosti a ochrany důvěry občana v právo (...)."

Jakkoliv je tedy nepravá retroaktivita zásadně přípustná, a to i v daňové oblasti, i ona se může stát ústavně nepřipustnou tehdy, pokud se nová právní úprava aplikovaná na staré právní vztahy zásadním způsobem zasáhne do dosavadní právní situace subjektů práv a právních povinností bez dostatečně intenzivního veřejného zájmu. Pokud by tomu tak bylo, musel by zákonodárce zvolit tzv. proaktivitu starého zákona, tj. situaci, kdy na právní vztahy vzniklé za platnosti starého práva se plně aplikuje staré právo i poté, co bylo zrušeno.

Amici curiae jsou přesvědčeni, že právní situace vlastníků zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů z těchto hledisek nebyla a ani nemohla být zákonodárcem, přijímajícím ustanovení novely zákona o daních z příjmů, řádně zhodnocena.

Svědčí o tom již sama důvodová zpráva k návrhu zákona, která ke zrušení pětiletého daňového osvobození příjmů z provozu zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů uvádí: „Navrhované změny reagují na nutnost eliminovat všemi zákonnými prostředky v současné době již neodůvodněnou nepřímou podporu výroby elektřiny z ekologických zdrojů, zejména ze solárních zařízení, a proto zpříšňují daňový režim u ekologických zdrojů a zařízení tak, že dojde k ukončení osvobození příjmů z provozu ekologických zařízení. Z důvodu zjednodušení právní úpravy a jednodušší spravovatelnosti se navrhuje zároveň zrušit toto osvobození i u ostatních ekologických zařízení. Toto osvobození budou moci poplatníci využít naposledy za zdaňovací období, které započalo v roce 2010. To mimo jiné znamená, že změna se bude vztahovat i na poplatníky, kteří uvedli ekologické zdroje a zařízení do provozu před nabytím účinnosti této novely. (...) Navržená úprava směřuje k naplnění významného veřejného zájmu, (zachování stability cen energií, nezvyšování veřejného dluhu apod.), kterým by bylo možné v duchu judikatury Ústavního soudu odůvodnit i potenciální zásah do legitimního očekávání poplatníků.“

Citované prohlášení samotného předkladatele návrhu zákona prozrazují, že shora rozvedená hlediska ústavní konformity nebyla u předložené úpravy patřičně vzata na zřetel.³⁹

³⁹ O nízké právní úrovni důvodové zprávy ostatně svědčí již to, že Listina základních práv a svobod je v ní citována jako „zákon č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod“.

Amici curiae v této souvislosti také znovu poukazují na skutečnost, že k přijetí této zákonné úpravy došlo ve zrychleném legislativním procesu, v jehož rámci existoval jen zcela minimální prostor pro opozici i pro veřejnost s návrhem zákona se dostatečně seznámit, vznášet proti němu výhrady a případně též zpracovat a předložit pozměňovací návrhy.

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 158) byl předložen Poslanecké sněmovně dne 29. října 2010. Vláda však současně požádala předsdkyni Poslanecké sněmovny, aby rozhodla, že návrh zákona bude projednán ve zkráceném jednání v rámci stavu legislativní nouze (§ 99 JŘPS), a dále požádala i předsedu Senátu, aby Senát projednal tento vládní návrh ve zkráceném jednání (§ 118 zákona č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu).

Návrh zákona byl přitom značně rozsáhlý. Jen samotný normativní text představoval 23 stran, návrh doprovázela důvodová zpráva o rozsahu dalších 74 stran. Takto rozsáhlý návrh zákona přitom obsahoval řadu závažných změn v oblasti daní z příjmů, platů představitelů státní moci a státní sociální podpory a přinášel tak významné zásahy týkající se základních práv garantovaných Listinou základních práv a svobod, zejména v článcích 11, 26, 30 a 35. Jen změny v zákoně o daních z příjmů zahrnovaly celkem 131 novelizačních bodů a 14 přechodných ustanovení.

Od podání návrhu zákona do zahájení jeho projednávání v Poslanecké sněmovně tak uplynuly pouhé čtyři dny včetně soboty a neděle, přičemž projednávání návrhu zákona již 2. listopadu 2010 nebylo pro poslance ani pro veřejnost dostatečně předvídatelné. Zařazení nového bodu na pořad probíhající 7. schůze Poslanecké sněmovny, kterým měl být uveden vládní návrh zákona, nebylo pro překážku ve smyslu § 54 odst. 6 JŘPS možné. Předsdkyně Poslanecké sněmovny však vzápětí na základě právě předloženého návrhu skupiny vládních poslanců na svolání tzv. mimořádné schůze Poslanecké sněmovny podle § 51 odst. 4 JŘPS tuto schůzi svolala na tentýž den, resp. oznámila její svolání ústně přímo od předsednického stolu v jednacím sále Poslanecké sněmovny, a to v bezprecedentně krátké lhůtě – za pouhých 40 minut od tohoto jejího ústního oznámení. Mimořádné schůze Poslanecké sněmovny svolaná s redukcí pětidenní lhůty podle § 51 odst. 6 JŘPS na méně než jeden den se zcela přiči zavedeným zvyklostem sněmovního jednání. *Amici curiae* jsou přesvědčeni, že poslanci ani veřejnost tak nedostali příležitost se s projednávanou materií podrobně seznámit a informované se k ní vyjádřit.

4.2. ZAVEDENÍ ODVODU ZA ELEKTŘINU VYROBENOU ZE SLUNEČNÍHO ZÁŘENÍ V DOBĚ OD 1. LEDNA 2011 DO 31. PROSINCE 2013 V ZAŘÍZENÍ UVEDENÉM DO PROVOZU OD 1. LEDNA 2009 DO 31. PROSINCE 2010

Jak již výše uvedeno, byla Zákonem č. 402/2010 Sb. doplněna do zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů nová hlava III - Odvod z elektřiny ze slunečního záření (§ 7a až 7i), která upravila nový druh obligatorního veřejnoprávního plnění ve prospěch státu.

Toto povinné plnění je označeno jako „odvod za elektřinu ze slunečního záření“ a jeho předmětem je „elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1. ledna 2011 do 31.

prosince 2013 v zařízení uvedeném do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010“ (§ 7a).⁴⁰

Poplatníkem Odvodu je výrobce, pokud vyrábí elektřinu ze slunečního záření. Plátcem Odvodu je provozovatel přenosové soustavy nebo provozovatel regionální distribuční soustavy (§ 7b). Základem Odvodu je částka bez daně z přidané hodnoty hrazená plátcem Odvodu formou výkupní ceny nebo zeleného bonusu poplatníkovi Odvodu za elektřinu ze slunečního záření vyrobenou v odvodovém období (§ 7c). Sazba Odvodu ze základu Odvodu činí v případě hrazení formou výkupní ceny 26 %, v případě hrazení formou zeleného bonusu 28 % (§ 7e). Odvodovým obdobím je kalendářní měsíc (§ 7f). Odvod je příjmem státního rozpočtu.

Plátce Odvodu je povinen srazit nebo vybrat Odvod ze základu Odvodu, odvést jej do 25 dnů po skončení odvodového období a ve stejné lhůtě podat vyúčtování Odvodu (§ 7g). Za odvodová období měsíců leden a únor 2011 je plátce Odvodu povinen odvést Odvody a podat vyúčtování Odvodu ve lhůtě pro odvedení Odvodu a podání vyúčtování za odvodové období březen 2011 (čl. II bod 2 Zákona č. 402/2010 Sb.).

Od Odvodu je osvobozena pouze elektřina vyrobená ze slunečního záření ve výrobně elektřiny s instalovaným výkonem výroby do 30 kW, která je umístěna na střešní konstrukci nebo obvodové zdi jedné budovy spojené se zemí pevným základem evidované v katastru nemovitostí (§ 7d).

Amici curiae považují tuto úpravu Odvodu za odporující ústavnímu pořádku. Rozpor s ústavním pořádkem spatřují u napadených ustanovení v tom, že:

1. porušují principy přiměřenosti a rovnosti při zásazích do základních práv,
2. porušují základní právo na ochranu vlastnictví (legitimní očekávání nabytí a ochrany majetku), a právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost,
3. porušují závazky podle mezinárodních smluv o podpoře a ochraně investic,
4. porušují závazky České republiky vyplývající z práva Evropské unie,
5. odporují ústavní povinnosti státu dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství a porušují právo každého na příznivé životní prostředí,
6. porušují závazky České republiky z mezinárodních smluv o ochraně klimatu.

---

⁴⁰ Pod legislativní zkratkou „zařízení“ se rozumí výrobní elektřiny na území ČR připojená do elektrizační soustavy ČR přímo, prostřednictvím odběrného místa nebo prostřednictvím jiné výroby elektřiny připojené k elektrizační soustavě ČR, s výjimkou větrných elektráren umístěných na rozloze 1 km² o celkovém instalovaném výkonu nad 20 MWe (§ 4 odst. 1, § 3 Zákona o podpoře).

Ad 1) Porušení zásady přiměřenosti a rovnosti při zásazích do vlastnického práva a práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost

Česká republika je podle čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR demokratický právní stát založený na účtě k právům a svobodám člověka a občana. Mezi základní pravidla uplatňování státní moci v právním státě patří zásada přiměřenosti jejího výkonu.

Úprava daňových a jim obdobných platebních povinností, jakož i stanovení podmínek a omezení pro uplatňování práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost, je výkonem zákonodárné moci státu. I tuto formu uplatnění státní moci je proto nutno posuzovat z hlediska splnění zásady přiměřenosti, vyplývající z obecného ustanovení čl. 4 odst. 4 Listiny, podle nějž při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu, přičemž taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena. V případě zdanění, resp. zavedení Odvodu, je míru přiměřenosti nutno posuzovat ve vztahu jednak k základnímu právu vlastnit majetek, zaručenému v čl. 11 odst. 1 Listiny a k požadavkům plynoucím z čl. 11 odst. 5 Listiny, podle nějž lze daně a poplatky ukládat jen na základě zákona, jednak k právu podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost (čl. 26 odst. 1 Listiny).

Pokud jde o ukládání daní, *amici curiae* se ztotožňují s judikaturou Ústavního soudu, v níž jsou daně či jiné povinné zákonné platby podrobovány v rámci přezkumu jejich ústavnosti testu přiměřenosti (proporcionality).⁴¹ Tento test je relevantní i v daném případě, tedy pro posouzení ústavní konformity Odvodu. V tomto testu je tedy třeba posoudit, zda tento Odvod

- (i) vyhovuje požadavku vyloučení extrémní nepřiměřenosti;
- (ii) dodržuje ústavní princip rovnosti ve smyslu vyloučení svévole; a
- (iii) dodržuje ústavní princip rovnosti ve vztahu k dalším základním právům zaručeným ústavním pořádkem.

Ad (i) Nepřiměřenost Odvodu

Výše Odvodu stanovená sazbou 26 %, popř. 28% ze základu Odvodu (jímž je částka bez daně z přidané hodnoty hrazená provozovatelem přenosové nebo distribuční soustavy formou výkupní ceny nebo zeleného bonusu poplatníkovi Odvodu – výrobci za elektřinu jím vyrobenou ze slunečního záření za kalendářní měsíc), považují *amici curiae* za extrémní.

Z požadavku vyloučení extrémní nepřiměřenosti podle Ústavního soudu totiž plyne, že sice „zákonodárce má velkou diskreci v tom, jakou daň zvolí, aby shromáždil finanční prostředky pro zabezpečování svých funkcí a politik, nicméně nesmí zasáhnout do vlastnických práv tak, aby se majetkové poměry dotčeného subjektu zásadně změnily, tak, že by došlo ke „zmaření samé podstaty majetku“, tj. ke „zničení majetkové základny“ poplatníka (srov. nález Pl. ÚS 3/02, vyhlášený pod č. 405/2002 Sb.), resp. že by „hranice veřejnoprávního povinného peněžitého plnění jednotlivcem vůči státu nabyla škrtícího rdousícího působení“ (Pl. ÚS 7/03,

⁴¹ Nález Ústavního soudu ze dne 21. dubna 2009, sp. zn. Pl.ÚS 29/08, vyhl. pod č. 181/2009 Sb., body 42 až 49.

vyhlášený pod č. 512/2004 Sb.). Jinými slovy lze konstatovat, že vyměřovaná daň nesmí omezovat vlastnické právo osoby povinné k zaplacení daně takovým způsobem, který by se přičil ustanovení čl. 4 odst. 4 Listiny.⁴²

Rozpor zákona s ústavním pořádkem z důvodu extrémní nepřiměřenosti je pak dána tehdy, jestliže takové opatření „nabývá škrtícího (rdousícího) působení; jinými slovy vyjádřeno, má-li posuzovaná daň, poplatek, příp. peněžní sankce ve svých důsledcích konfiskační dopady ve vztahu k majetkové podstatě jednotlivce.“⁴³

Podle *amici curiae* samotná výše Odvodu extrémní nepřiměřenost obecně nezakládá. Odvod samotný může mít přesto v nezanedbatelném počtu případů likvidační dopad na majetkovou základnu jeho poplatníků. Pravděpodobně tomu tak bude v případě těch poplatníků - vlastníků solárních elektráren, kteří financovali jejich výstavbu pomocí bankovních úvěrů. Odvod u nich povede k nemožnosti dodržet dohodnutou formu splátke úvěru a tím k následné ztrátě investice (majetku) v důsledku výkonu zajištění bankovního úvěru příslušnou bankou.

Z týchž důvodů pak skutečně rdousící účinek na poplatníky má Odvod ve spojení se zmíněnou novelou Zákona o daních z příjmů, přijatou jako Zákon č. 346/2010 Sb., která zrušila pětileté osvobození příjmů z výroby elektřiny ze sluneční energie od daně z příjmu.

Poplatníci Odvodu jsou tak od 1. ledna 2011 nad rámec svých povinností platných v době uvedení jejich zařízení do provozu (tj. v letech 2009 až 2010) a v rozporu s legitimním očekáváním v době přípravy svých projektů, povinni nově nést břemeno Odvodu a současně i povinnost k úhradě daně z příjmu. Tím se od 1. ledna 2011 významně (v řádu desítek procent) zvýšila celková daňová, resp. odvodová zátěž pro příjmy získané touto hospodářskou činností.

Nebude-li taková změna majetkových poměrů u mnoha poplatníků Odvodu přímo likvidační, povede nepochybně k tomu, že „podnikatelská činnost po značné (několikaleté) časové období ztratí jakýkoliv smysl.“⁴⁴ Obojí přitom podle dosavadní judikatury Ústavního soudu zakládá rozpor takového opatření, tedy napadeného Odvodu s ústavním pořádkem.

V souvislosti s posouzením výše Odvodu je nutno poukázat i na skutečnost, že sazba Odvodu je mnohem vyšší než sazby daní z příjmu fyzických i právnických osob.

Amici curiae připomínají, že již Ústavní soud ČSFR při výkladu Listiny konstatoval, že ani prostor zákonodárcovy úvahy v oblasti ukládání veřejnoprávních platebních povinností není bez hranic. V nálezu z 8. října 1992 prohlásil, že „ani svrchovanost státu nezakládá pro stát možnost ukládání libovolných daní, třeba by se tak stalo na základě zákona“ a že „v oblasti daňové je třeba požadovat, aby zákonodárny orgán podložil svoje rozhodnutí objektivními a racionálními kritérii“.⁴⁵

Podobně Ústavní soud ČR např. ve svém nedávném nálezu ze dne 7. září 2010 jednoznačně konstatoval, že „Z hlediska [...] kritéria přiměřenosti (v užším smyslu), újma na základním

⁴² Nález Ústavního soudu ze dne 21. dubna 2009, sp. zn. Pl.ÚS 29/08, vyhl. pod č. 181/2009 Sb., bod 53.

⁴³ Nález Ústavního soudu ze dne 31. ledna 2008, sp. zn. Pl.ÚS 24/07, vyhl. pod č. 88/2008 Sb.

⁴⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 13. srpna 2002, sp.zn. Pl.US 3/02, vyhl. pod č. 405/2002 Sb.

⁴⁵ Nález Ústavního soudu ČSFR sp. zn. Pl: ÚS 22/92.

právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli, tj. opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí, jde-li o kolizi základního práva či svobody s veřejným zájmem, svými negativními důsledky přesahovat pozitiva, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních.⁴⁶

Intenzita zásahu státu do právních nároků dotčených vlastníků, resp. poplatníků daně z příjmu a Odvodu, je daném případě ještě zvýšena velmi krátkou dobou, kterou měly tyto osoby k dispozici pro svou reakci na státem náhle uskutečněné změny v systému podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Investor (poplatník) by se nepochybně mohl rozhodovat o svých hospodářských záměrech jinak, pokud by zákony, zavádějící pro něj zásadní omezení v podpoře a nová břemena, byly přijaty s odloženou účinností. Zcela jinak se ovšem může rozhodovat v minimální legisvakanci a poté, co třeba i nedlouho před přijetím takových zákonů své finanční prostředky již do výstavby zařízení investoval a legitimně proto očekával do té doby zákonem garantovaný výnos, resp. beneficium.

Jestliže tedy návrhy zákonů č. 346/2010 Sb. a č. 402/2010 Sb. byly vládou předloženy Parlamentu teprve v říjnu 2010, jestliže byly schváleny Parlamentem teprve v listopadu nebo dokonce v prosinci 2010, nadto shora popsaným zrychleným postupem, a jestliže byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů teprve 8. prosince (u Zákona č. 346/2010 Sb.), resp. 28. prosince 2010 (u Zákona č. 402/2010 Sb.), přičemž účinnost jejich ustanovení ukládajících nové daňové a odvodové povinnosti byla stanovena již k 1. lednu 2011, nepřesahovala doba mezi jejich předložením Parlamentu a vstupem v účinnost ani dobu tří měsíců, přičemž doba mezi jejich vyhlášením ve Sbírce zákonů a vstupem v účinnost představuje necelý měsíc, resp. tři dny. To rozhodně není doba přiměřená pro možnost adekvátní reakce pro stovky osob, které tak byly doslova v řádu několika týdnů postaveny před „hotovou věc“, tedy že jejich vzniklé či očekávané majetkové nároky budou státem v krátké době zkráceny a jejich investice možná i zmařeny. Takové jednání státu je typické spíše pro autoritářský režim, pro nějž jsou občané jen objekty jeho manipulace, nikoli pro spořádaný demokratický právní stát, který naopak je založen na účtě k základním právům a který všem svým občanům slouží (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR).

Ad (iii) Svévolnost Odvodu zakládající nerovnost v oblasti daňových, resp. odvodových břemen

Zákonná úprava Odvodu rovněž porušuje požadavek vyloučení svévole a diskriminace při určení rozložení daňového zatížení, který vyplývá z čl. 1, čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 3 a 4 Listiny.

Podle čl. 3 odst. 1 Listiny se základní práva a svobody zaručují všem bez rozdílu majetku nebo jiného postavení. Čl. 4 odst. 3 Listiny stanoví, že zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky. Jakkoli obecně platí, že stát má možnost se rozhodnout, zda určité skupině poskytne méně výhod než jiné, tak ani v takovém případě se nesmí uchýlit k libovůli a z jeho rozhodnutí musí být patrné, že tak činí ve veřejném zájmu, a nikoli např. proto, aby zakryl nedostatky ve správě věcí veřejných.⁴⁷

⁴⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2010, sp.zn. Pl.ÚS 22/09, vyhl. pod č. 309/2010 Sb.

⁴⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 9. března 2004, sp.zn. Pl.ÚS 2/02, vyhl. pod č. 278/2004 Sb.

Zákaz svévole, resp. zneužití práva ostatně plyne rovněž z již zmíněného čl. 4 odst. 4 Listiny, který omezuje zákonodárce příkazy, podle nichž „při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu“ a „taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena“. Z judikatury Ústavního soudu plyne, že i tyto „účely“ omezení základních práv jsou ústavně konformní jen při ochraně konkrétního veřejného zájmu.

Amici curiae zde poukazují např. na cit. náleze Ústavního soudu z roku 2004, v němž tento soud dospěl k závěru, že „zájem na zvýhodnění jedné skupiny subjektů a současné znevýhodnění skupiny druhé, za situace, kdy všechny subjekty stály na stejné startovací čáře [...], takovýmto veřejným zájmem být nemůže. Takto zaváděnou nerovnost, o níž nelze konstatovat, že by odpovídala veřejnému zájmu, hodnotí Ústavní soud jako porušení čl. 1 Listiny základních práv a svobod, vyjadřujícího zásadu rovnosti v právech.“⁴⁸

Libovůle ve zvolení okruhu poplatníků Odvodu spočívá v tom, že neexistují žádné podstatné rozdíly mezi potenciálními budoucími poplatníky Odvodu a ostatními výrobci elektřiny ze sluneční energie. Takové rozdíly neexistují ani ve vztahu k ostatním výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů energie či výrobcům elektřiny z jakýchkoli státem dotovaných zdrojů obecně. Na tyto výrobce totiž Odvod uvalen není. Podnikání všech těchto výrobců je přitom principiálně založeno na zákonu o podpoře využívání obnovitelných zdrojů a na systému státní podpory výroby elektřiny, na který při plánování svého podnikání spoléhali, resp. spoléhají.

Jediným rozdílem mezi poplatníky tak zůstává výše výkupních cen, resp. zelených bonusů stanovených Energetickým regulačním úřadem, pro různé výrobce elektřiny ze slunečního záření. Tato odlišnost však vznikla ze záměrné vůle státu – vlády a Parlamentu. Podle názoru *amici curiae* ovšem tento důvod pro omezení základních práv poplatníků Odvodu nemůže ve světle dosavadní konstantní soudní judikatury obstát.

Podle něj „v zásadě nelze vyloučit, aby zákonodárce stanovil diferencované daně podle zásady, že výkonnější subjekt bude odvádět vyšší daně. Není však možno postupovat opačně a více zatížit hospodářsky a sociálně slabší subjekty. Je věcí státu, aby v zájmu zajištění svých funkcí rozhodl, že určité skupině poskytne méně výhod než jiné. Ani zde však nesmí postupovat libovolně.“

Amici curiae zde rovněž odkazují na výše zmiňovaný náleze Ústavního soudu z roku 2009, v němž se uvádí: „Princip rovnosti se v rovině přezkumu materiální daňové právní normy konkretizuje v návaznosti na povahu daně. Daň jako obecná zátěž, zavazující tuzemce k financování politiky státu, a to podle jejich příjmů, majetku či kupní síly je ospravedlněná rovnoměrností rozdělení těchto břemen [...]“. Posuzování vhodnosti a nezbytnosti jednotlivých komponent daňové politiky je ponecháno v diskreci demokraticky zvoleného zákonodárce nejen potud, pokud dopad daně na osoby nemá „rdousící“ efekt (není extrémně disproporcionální), ale také zda „neporuší princip akcesorické i neakcesorické rovnosti“. Zásada rovnosti v oblasti daňového práva vyžaduje, „aby daňový zákon zatěžoval daňové

⁴⁸ Náleze Ústavního soudu ze dne 9. března 2004, sp.zn. Pl.ÚS 2/02.

poplatníky - právně i fakticky - rovnoměrně [...], aby každý tuzemec byl zapojen podle své způsobilosti rovnoměrně do financování státních úkolů“.⁴⁹

V případě napadené zákonné úpravy tak nejde jen o její rozpor z již zmíněnými ustanoveními čl. 4 Listiny, ale i s jejím čl. 1, čl. 3 odst. 1 a odst. 3. Stanoví-li Listina v čl. 1, že lidé jsou si rovni v právech, v čl. 3 odst. 1, že základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu majetku nebo jiného postavení a v čl. 11 odst. 1, že vlastnické právo všech vlastníků (tedy všech fyzických i právnických osob) má stejný zákonný obsah a ochranu a zakazuje-li v čl. 3 odst. 3, aby byla komukoli způsobena újma pro uplatnění jeho základních práv a svobod, jde podle *amici curiae* v případě Odvodu zavedeného zákonem č. 402/2010 Sb. o uplatňování libovůle a nerovnosti při vymezení okruhu poplatníků, a tím o rozpor této úpravy s ústavním pořádkem.

Ad (iii) Nerovnost ve vztahu k právu podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost

Zákonná úprava Odvodu je v rozporu s ústavním pořádkem také pro porušení požadavku rovnosti vztahu k základnímu právu podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.

Poplatníci Odvodu nesou podle zákona od 1. ledna 2011 nové povinnosti, s nimiž v době začátku svého podnikání podle platné právní úpravy nejen vůbec nemohli počítat, ale které současně pro jejich podnikatelskou činnost představují výrazná omezení. Ve spojení s ostatními shora zmíněnými legislativními opatřeními mohou vést až k likvidaci jejich podnikání. Tato omezení tím zásadním způsobem narušují jejich ústavní právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost zaručené v čl. 26 odst. 1 Listiny.

Kritériem pro zatížení výrobců elektřiny ze sluneční energie Odvodem je přitom okamžik uvedení jejich zařízení do provozu. Ze zákona tedy vyplývají zcela nerovné podmínky v uplatňování práva podnikat mezi těmito subjekty a ostatními výrobci elektřiny ze sluneční energie, resp. ostatními výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů energie vůbec. Také tato skutečnost způsobuje rozpor zákonných ustanovení o Odvodu s ústavním pořádkem.

Ad 2) Porušení základního práva na legitimní očekávání nabytí a ochrany majetku

Čl. 11 Listiny stanoví: „Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu.“ Čl. 1 Dodatkového protokolu k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod stanoví: „Každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon a obecné zásady mezinárodního práva. Předchozí ustanovení nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut.“⁵⁰

Vedle porušení principů přiměřenosti a rovnosti je podle názoru *amici curiae* nová zákonná úprava zdanění a Odvodů z příjmů z výroby elektřiny ze slunečního záření v rozporu

⁴⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 21. dubna 2009, sp. zn. Pl.ÚS 29/08, vyhl. pod č. 181/2009 Sb., body 45, 49

⁵⁰ Vyhl. pod č. 209/1992 Sb.

s uvedenými ustanoveními ústavního pořádku⁵¹ také proto, že významně porušuje legitimní očekávání ohledně ochrany a budoucího nabytí majetku.

Ústavní soud k tomu uvedl: „...v nálezu sp. zn. I. ÚS 642/03 ... Ústavní soud zejména zdůraznil (resp. zopakoval), že právo garantované čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) na tzv. legitimní očekávání je podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva (srov. např. rozhodnutí ve věcech *Beyeler proti Itálii*, 1996, *Zwierzynski proti Polsku*, 1996, *Broniowski proti Polsku*, 2002 aj.), stejně jako Ústavního soudu (např. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 2/02, *Sbírka nálezů a usnesení*, svazek 32, nálež č. 35, vyhlášen pod č. 278/2004 Sb.; sp. zn. IV. ÚS 525/02, *Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu*, svazek 31, nálež č. 131) integrální součástí ochrany majetkových práv. Pojem „majetek“ obsažený v první části čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě má totiž autonomní rozsah, který není omezen na vlastnictví hmotného jmění a nezávisí na formální kvalifikaci vnitrostátního práva (viz rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Broniowski proti Polsku* 2002). Může zahrnovat jak „existující majetek“, tak majetkové hodnoty včetně pohledávek, na jejichž základě stěžovatel může tvrdit, že na jejich splnění má přinejmenším „legitimní očekávání“ (*esperance légitime/legitimate expectation*).“⁵²

V cit. nálezu sp. zn. Pl. ÚS 2/02 přitom šlo o případ, kdy „k nabytí majetku nedošlo jen v důsledku svévolného postupu zákonodárce, který změnil pravidla den před uplynutím zmíněné jednorocní lhůty“. To je situace obdobná té, v níž byla přijata napadená ustanovení.

Ústavní soud k ochraně legitimního očekávání dále dovodil: „Je proto důležité posoudit, zda okolnosti případu ve svém souhrnu činily stěžovatele nositelem hmotného zájmu (neomezeného na hmotné statky) chráněného čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1, a to s ohledem na relevantní právní a skutkové prvky, bez ohledu na formální zařazení nároku podle domácího práva (...). Právo domáhat se legitimního majetkového nároku spadá pod ochranu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a pochopitelně také pod ochranu čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod...“⁵³

Později Ústavní soud k této argumentaci ještě dodal: „S ohledem na čl. 1 odst. 2 Ústavy jsou obecné soudy povinny zohlednit i právní názor ESLP. Avšak Ústavní soud konstatuje, že princip ochrany legitimního očekávání je pevně svázán s principy právního státu, a plyne tedy z čl. 1 odst. 1 Ústavy. Ústavní soud považuje za vhodné připomenout, že sociální filozofie došla k závěru, že jsou-li nejisté hranice legitimních očekávání založených na zákonu, je nejistá i svoboda [...]. Ochrana legitimního očekávání je integrální součástí vlády práva.“⁵⁴

Ochranu „legitimnímu očekávání uspokojení nároku“ poskytl Ústavní soud i v řadě dalších nálezů. Ústavní soud v nich mj. výslovně uvedl, že legitimní očekávání nepůsobí bezprostředně mezi subjekty soukromého práva, „nýbrž je to ústavně garantované základní právo, které působí ve vztahu stěžovatele vůči státní moci, tj. soudu, jež zavazuje povinnost poskytovat

⁵¹ Podle své již konstantní judikatury považuje Ústavní soud za součást ústavního pořádku i mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách.

⁵² Nález ze dne 5. srpna 2004 sp. zn. I. ÚS 77/03, č. 108, sv. 34 Sb. n. u.

⁵³ Usnesení ze dne 22. října 2003 sp. zn. I. ÚS 360/03 Sb. n. u.

⁵⁴ Nález ze dne 26. dubna 2005 sp. zn. IV. ÚS 167/05, č. 94, sv. 37 Sb. n. u.

ochranu takovému legitímnímu očekávání, a to cestou interpretace a aplikace příslušných norem jednoduchého práva.⁵⁵

I ve svém nálezu ze dne 1. července 2010 Ústavní soud s odvoláním na svá předchozí rozhodnutí tyto premisy potvrdil a dále uvedl: „Předpokladem právního státu a zároveň právní jistoty, jako jednoho z jeho atributů, je takové uspořádání státu, v němž každý, fyzická osoba i osoba právnická, může mít důvěru v právo, na jejímž základě může v reálném čase plánovat a realizovat své zájmy. Je zřejmé, že na právní jistotu a upevňování důvěry v právo má srovnatelně negativní vliv jak náhlá změna pravidel [...], tak nepřijetí předvídaných pravidel.“⁵⁶

Legitímní očekávání tedy tvoří integrální součást ochrany majetkových práv i jak ve smyslu čl. 11 Listiny, tak ve smyslu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Jak Ústavní soud, tak Evropský soud pro lidská práva vycházejí z toho, že „předmětem ochrany podle zmíněného článku je tedy nejen nabytý, tj. existující majetek, ale také legitímní očekávání nabytí takového majetku.“⁵⁷

V případě zákonem dotčených poplatníků Odvodu jde o investory, kteří v letech 2009 a 2010 zprovoznili solární elektrárny na základě tehdy platných zákonů přijatých Parlamentem České republiky. Podmínky svých projektů nastavili s očekáváním budoucího zisku na základě tehdejšího stavu legislativy a v očekávání zachování její elementární stability.

Přijetím napadených zákonných ustanovení tedy došlo k zásadní změně v podmínkách rozhodných pro návratnost investice a výši zisku poplatníků Odvodu. Tím došlo k porušení jejich legitímního očekávání nabytí majetku, založeného na zákonné úpravě platné v době přípravy a uskutečnění jejich projektů. Protože takové zbavení legitímního očekávání současně nevyhovuje zásadě přiměřenosti (viz výše), je dalším důvodem pro závěr o rozporu napadených ustanovení s ústavním pořádkem.

Ad 3) Rozpor se závazky České republiky z mezinárodních smluv o podpoře a ochraně investic

Česká republika ve snaze vytvořit příznivé investiční prostředí pro příliv zahraničních investic uzavřela více než 80 dvoustranných mezinárodních smluv o podpoře a vzájemné ochraně investic (dále jen „dohody o ochraně investic“) s téměř všemi významnými evropskými i mimoevropskými státy. Tyto dohody zaručují zahraničním investorům při podnikání v ČR určité standardy zacházení ze strany státu. Při porušení těchto standardů vzniká bezprostřední nárok zahraničního investora vůči ČR na náhradu vzniklé škody. České republice tak hrozí, že bude na základě porušení svých závazků z ochrany zahraničních investic povinna platit zahraničním investorům odškodné, které může převýšit celkový příjem veřejných rozpočtů ze zdanění a z Odvodu.

Přijetím napadených zákonných ustanovení o Odvodu ve spojení zejména s ukončením tzv. daňových prázdnin zákonodárce významně porušil nejméně následující tři závazky, které jsou obsaženy v naprosté většině dohod o ochraně investic, kterými je Česká republika vázána, a které jsou obvyklým standardem v oblasti ochrany zahraničních investic:

⁵⁵ Viz např. náleze ze dne 14. července 2004 sp. zn. I. ÚS 185/04.

⁵⁶ Náleze ze dne 1. července 2010, sp. zn. Pl.ÚS 9/07, vyhl. pod č. 242/2010 Sb.

⁵⁷ Náleze ze dne 9. března 2004, sp. zn. Pl.ÚS 2/02, vyhl. pod č. 278/2004 Sb.

- (i) závazek spravedlivého a rovného zacházení se zahraničními investicemi;
- (ii) závazek poskytnout zahraničním investicím plnou ochranu a bezpečnost; a
- (iii) závazek zdržet se tzv. nepřímého vyvlastnění zahraničních investic.

Rozpor s uvedenými závazky zakládá současně i rozpor napadených ustanovení s ústavním pořádkem, a to s čl. 1 odst. 2 Ústavy ČR, ve kterém se Česká republika zavazuje dodržovat závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva.

Ad (i) Závazek spravedlivého a rovného zacházení se zahraničními investicemi

Závazek je obvykle v dohodách o ochraně investic obsažen v tomto či obdobném znění: „Každá smluvní strana zajistí na svém území investicím uskutečněným investory druhé smluvní strany spravedlivé a rovnoprávné zacházení.“⁵⁸

Tato zcela standardní klauzule je v nálezech mezinárodních rozhodčích soudů vykládána poměrně široce a bývá také nejčastějším důvodem úspěšných žalob investorů o odškodnění. Její obsah byl vyjádřen například v rozhodnutí rozhodčího soudu ve věci SALUKA INVESTMENTS BV (THE NETHERLANDS) vs. ČESKÁ REPUBLIKA:

„Česká republika tedy, aniž by tím bylo podkopáváno její zákonné právo činit opatření na ochranu veřejného zájmu, převzala závazek zacházet s investicemi zahraničních investorů způsobem, který nebude mařit základní zákonná a přiměřená očekávání investora. Zahraniční investor, jehož zájmy jsou chráněny na základě Dohody, je oprávněn očekávat, že Česká republika nebude jednat způsobem, který je zjevně nekonzistentní, netransparentní, nepřiměřený (tj. nesouvisející s nějakým rozumným cílem) nebo diskriminační (tj. založený na neoprávněném rozlišování).“

V konkrétním případě prohrála Česká republika tuto významnou mezinárodní arbitráž ohledně Investiční a poštovní Banky právě pro porušení závazku spravedlivého a rovného zacházení se zahraničními investicemi.

Stejného porušení se Česká republika, podle názoru *amici curiae*, dopustila přijetím napadených ustanovení. Zahraniční investoři totiž v České republice investovali prostředky do výroby elektřiny ze slunečního záření za určitého stavu podnikatelského prostředí garantovaného zákonnou úpravou a judikaturou. Citovaný rozhodčí náleží k tomu dodává: „Rozhodnutí investora o provedení investice se zakládá na zhodnocení stavu práva a celkového podnikatelského prostředí v době investice, jakož i na očekávání investora, že chování hostitelského státu bude po provedení investice spravedlivé a nestranné.“⁵⁹

Dohody o ochraně investic investorům prostřednictvím závazku spravedlivého a rovného zacházení zaručují, že jejich legitimní očekávání v zachování stabilního podnikatelského

⁵⁸ Srov. čl. 4 odst. 1 Dohody o vzájemné ochraně a podpoře investic mezi ČSFR a Španělským královstvím (č. 647/1992 Sb.), čl. 2 odst. 1 Dohody mezi ČSFR a Rakouskou republikou o podpoře a ochraně investic (č. 454/1991 Sb.), čl. 2 odst. 1 Dohody mezi ČSFR a SRN o podpoře a vzájemné ochraně investic (č. 573/1992 Sb.).

⁵⁹ Rozhodčí náleží SALUKA INVESTMENTS BV (THE NETHERLANDS) versus ČESKÁ REPUBLIKA, čl. 301.

prostředí nebude narušováno. Narušením přitom je nepředvídatelné a nesystémové opatření, které podstatně ohrozí, případně dokonce zlikviduje předmět jejich investice – v daném případě sluneční elektrárnu. Ochrana legitimního očekávání umožňuje zahraničním investorům předvídat a plánovat jejich obchodní aktivity v České republice.

Zákonem stanovený Odvod je ve spojení s dalšími zmíněnými legislativními opatřeními omezujícími provozovatele solárních elektráren nutno považovat za opatření narušující legitimní očekávání zahraničních investorů. Tento závěr lze opřít rovněž např. o hojně citované rozhodnutí ve věci investičního sporu společnosti TECMED proti Mexiku:

„Zahraniční investor tedy očekává, že bude hostitelský stát postupovat konzistentně, tj. bez svévolného rušení jakýchkoli dříve existujících rozhodnutí či povolení vydaných státem, na něž investor spoléhal při přijímání svých závazků, jakož i při plánování a zahájení své obchodní a podnikatelské činnosti. Investor také očekává, že stát využije právních nástrojů, které upravují činnost investora nebo investici v souladu s funkcí obvykle připisovanou těmto nástrojům, a že nepřipraví investora o jeho investici bez požadované kompenzace.“⁶⁰

Ad (ii) Závazek poskytnout zahraničním investicím plnou ochranu a bezpečnost

Tento závazek je obvykle v dohodách o ochraně investic obsažen v tomto či obdobném znění: *„Investice investorů jedné smluvní strany požívají na území druhé smluvní strany plné ochrany a bezpečnosti.“⁶¹* Jde opět o standardní klauzuli příkazující státu, aby zacházel se zahraničními investicemi s řádnou péčí. Zakazuje mu mimo jiné jakékoliv svévolné zásahy do zahraničních investic.

Mezinárodními rozhodčími soudy bývá tato zásada vykládána v kontextu s výše popsaným závazkem spravedlivého a rovného zacházení, resp. jako jeho doplnění. Jak judikoval například mezinárodní rozhodčí senát ve sporu CME Czech Republic B.V. vs. Česká republika *„Hostitelský stát je povinen zajistit, aby novelizace zákonů ani jednání správních orgánů nezneškodnilo a neporušilo odsouhlasené a schválené zabezpečení a ochranu investic zahraničního investora.“⁶²*

V tomto známém případě mezinárodní rozhodčí senát konstatoval, že Česká republika porušila závazek poskytnutí plné ochrany a bezpečnosti. S ohledem na obsah a celkové dopady napadených ustanovení a jejich kontext s ostatními přijatými legislativními změnami je nutno konstatovat, že přijetím napadených ustanovení byl porušen i závazek České republiky poskytovat zahraničním investicím plnou ochranu a bezpečnost.

Ad (iii) Závazek zdržet se tzv. nepřímého vyvlastnění zahraničních investic

Tento závazek je obvykle v dohodách o ochraně investic obsažen v tomto či obdobném znění: *„Investice investorů kterékoliv ze smluvních stran nebudou znárodněny, vyvlastněny nebo*

⁶⁰ Rozhodčí nálezná TECNICAS MEDIOAMBIENTALES TECMED S.A. v. THE UNITED MEXICAN STATES, čl. 154.

⁶¹ Srov. čl. 4 odst. 1 Dohody mezi ČSFR a Spolkovou Republikou Německo o podpoře a vzájemné ochraně investic (č. 573/1992 Sb.), čl. 3 odst. 2 Dohody mezi ČSFR a Nizozemským královstvím o podpoře a vzájemné ochraně investic (č. 569/1992 Sb.).

⁶² Rozhodčí nálezná CME Czech Republic B.V. vs. Česká republika, článek 613.

podrobeny opatřením majícím podobný účinek jako znárodnění nebo vyvlastnění (dále jen „vyvlastnění“) na území druhé smluvní strany s výjimkou veřejného zájmu. Vyvlastnění bude provedeno (a) v souladu s platným domácím zákonným postupem, (b) na nediskriminačním základě, (c) proti náhradě.⁶³

Amici curiae mají za to, že by bylo nepřiměřené označit napadená ustanovení za znárodnění či vyvlastnění. Nelze však nevidět, že jejich účinek v současných podmínkách v České republice by mohl vést a v mnoha případech zřejmě povede ke ztrátě oprávněně očekávaného prospěchu z investice nebo dokonce ke zmaření investice samotné.

Princip zakazující i nepřímé (faktické) vyvlastnění, uznávaný mezinárodním právem, sleduje cíl zabránit státu jakkoliv, byť i nepřímo, efektivně odejmout vlastníkově prospěch z jeho investice. Tímto směrem se vyvíjí i praxe rozhodčích senátů rozhodujících spory z ochrany investic: „Vyvlastnění *de facto* neboli nepřímé vyvlastnění, tedy opatření, která nezabírají majetek přímo, ale jež účinně neutralizují prospěch vlastnictví zahraničního investora, jsou rovněž předmětem žaloby o vyvlastnění. To je podle mezinárodního práva nesporné.“⁶⁴

Tento závěr potvrzují i další mezinárodní rozhodčí nálezy, z nichž lze citovat například: „K zabavení či zabrání majetku podle mezinárodního práva dochází prostřednictvím zásahu státu ohledně užívání tohoto majetku či užívání prospěchu z tohoto majetku, a to i v případě, kdy není ovlivněn právní titul k vlastnictví.“⁶⁵

Je přitom nesporné, že takovým opatřením může být i zdanění nebo obdobné opatření⁶⁶ – v daném konkrétním případě Odvod. Ten v kombinaci se zrušením tzv. daňových prázdnin a dalšími omezeními nepochybně povede minimálně k částečné neutralizaci prospěchu z investice do fotovoltaické elektrárny či, v případě bank, do úvěrového financování projektu.

Ad 4) Rozpor se závazky České republiky vyplývajícími z práva Evropské unie

Přijetím napadených zákonných ustanovení o Odvodu ve spojení zejména s ukončením tzv. daňových prázdnin zákonodárce porušil závazky České republiky zejména ze Smlouvy o fungování Evropské unie a Směrnice 2009/28/ES.

Podle čl. 194 odst. 1 písm. c) Smlouvy o fungování Evropské unie má politika Unie v oblasti energetiky v rámci vytváření a fungování vnitřního trhu a s přihlédnutím k potřebě chránit a zlepšovat životní prostředí za cíl mj. rozvoj obnovitelných zdrojů energie.

Společný rámec pro podporu energie z obnovitelných zdrojů stanoví Směrnice 2009/28/ES. Podle bodu (1) Preambule je větší využívání energie z obnovitelných zdrojů důležitou součástí balíčku opatření, která jsou zapotřebí ke snižování emisí skleníkových plynů.

⁶³ Srov. čl. 4 odst. 1 Dohody mezi Českou republikou a Čínskou lidovou republikou o podpoře a ochraně investic (č. 89/2006 Sb.m.s.), čl. 4 Dohody mezi ČSFR a Rakouskou republikou o podpoře a ochraně investic (č. 454/1991 Sb.), čl. III Dohody mezi USA a ČSFR o vzájemné podpoře a ochraně investic (č. 187/1993 Sb.).

⁶⁴ Rozhodčí nález CME Czech Republic B.V. vs. Česká republika, článek 604.

⁶⁵ Rozhodčí nález Iran - United States Claims Tribunal.

⁶⁶ Viz např. Rozhodčí nález Occidental Exploration and Production Company vs. Ecuador, čl. 85.

Podle čl. 3 odst. 1 Směrnice 2009/28/ES je Česká republika povinna zajistit, aby se v roce 2020 podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě energie rovnal 13%. Hlavním účelem uvedeného závazného národního cíle je podle bodu (14) Preambule Směrnice 2009/28/ES poskytnout jistotu investorům a podpořit trvalý rozvoj technologií, které vyrábějí energii ze všech druhů obnovitelných zdrojů.

Zavedení Odvodu je ve spojení zejména s ukončením tzv. daňových prázdnin opatřením, které brzdí další rozvoj využívání obnovitelných zdrojů v České republice. Je jím významně narušena jistota investorů. Tím je závažně ohrožen trvalý rozvoj a využívání technologií vyrábějících elektřinu ze sluneční energie. Současně je ohroženo naplnění výše uvedeného závazného cíle České republiky.

Rozpor s uvedenými závazky zakládá současně i rozpor napadených ustanovení s ústavním pořádkem, a to s čl. 1 odst. 2 Ústavy ČR, ve kterém se Česká republika zavazuje dodržovat závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva.

Ad.5) Rozpor s ústavní povinností státu dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství a porušení práva každého na příznivé životní prostředí

Napadená ustanovení o Odvodu ve spojení se zrušením osvobození od daně z příjmů a se zavedením darovací daně z bezúplatného nabytí povolenek na emise skleníkových plynů (viz níže) podle přesvědčení *amici curiae* odporují též ústavní povinnosti státu, zakotvené v rámci základních ustanovení Ústavy ČR v jejím čl. 7, totiž dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství. Tento ústavní úkol státu (státní cíl) je konkretizací výchozího hodnotového rozhodnutí ústavodárce, vyjádřeného jeho odhodláním střežit a rozvíjet zděděné přírodní bohatství (preambule Ústavy ČR).

Takto vyjádřená hodnotová orientace Ústavy ČR zavazuje orgány státu k ochraně uvedených ústavních hodnot, čímž vytváří „mantinely“ uplatňování veřejné moci: „*Státní cíle a hodnoty by např. měly být vedeny v patrnosti při výkonu rozhodovací činnosti (využívání kompetencí) kteréhokoliv orgánu veřejné moci a také např. při přípravě a schvalování návrhu zákona o státním rozpočtu – coby určité rozpočtové priority.*“⁶⁷

V oblasti lidských práv uvedený státní úkol souvisí s ústavním právem každého na příznivé životní prostředí (čl. 35 odst. 1 Listiny). Z obsahového propojení čl. 7 Ústavy ČR a čl. 35 Listiny vyplývá povinnost státu chránit životní prostředí, tj. všechny jeho složky (jimiž jsou podle § 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie).

Tato povinnost státu i základní právo každého na příznivé životní prostředí byla významně a dlouhodobě naplňována právě dosavadním zákonodárstvím v oblasti podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Všechna v tomto návrhu napadená zákonná ustanovení se naopak od dosavadního trendu ochrany životního prostředí, vyjádřeného podporou výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, odvracejí. Jejich komplexní

⁶⁷ Šimíček, V. in, Bahýľová, L., Filip, J., Molek, P., Podhrázský, M., Suchánek, R., Šimíček, V., Vyhnanek, L. Ústava České republiky. Komentář. Praha: Linde Praha, 2010, s. 132.

působení přitom vyvolává zásadní negativní dopady na rozvoj celého odvětví výroby elektřiny z jakýchkoli obnovitelných zdrojů, nikoli pouze ze slunečního záření.

Přitom jednoznačná tendence podpory získávání elektřiny z obnovitelných zdrojů energie je sledována nejen shora uvedenými normami práva Evropské unie, ale rovněž mezinárodními smlouvami uzavřenými v rámci OSN (viz níže ad 6).

V České republice se k podpoře trendu využívání obnovitelných zdrojů energie plně hlásí nejen řada specializovaných odborníků v oblasti ochrany životního prostředí, ale i právní věda. Např. poslední vydání učebnice práva životního prostředí kolektivu renomovaných pedagogů Katedry práva životního prostředí Právnické fakulty Univerzity Karlovy z roku 2010 uvádí:

„Zdůraznit je však třeba zejména dramatické oteplování Země a kyselá depozice. Proto byla a zjevně ještě budou přijata masivní opatření (povahy politické, ekonomické i právní) ke zmírnění změn klimatu, a to jak na úrovni mezinárodní, tak i EU.

V podmínkách České republiky jsou hlavními zdroji energie paliva (včetně palivových článků jaderných elektráren), z nichž se získává zejména elektrická a tepelná energie. Tyto energetické zdroje znečišťují nebo i jinak ohrožují životní prostředí (zejména ovzduší), nehledě již na to, že jde v převážné míře o nežádoucí čerpání neobnovitelných zdrojů přírodních paliv (nafta, plyn, uhlí, rašelina). Dalšími negativními jevy jsou devastace krajiny při těžební činnosti, zatopování rozsáhlých území při stavbě přehrad s vodními elektrárnami, otázky jaderné bezpečnosti a ukládání jaderných odpadů, zajištění hald a výsypek a dalších následků či reziduí po energetické, těžební a průmyslové činnosti.

Je proto snaha tyto zdroje v co největší míře nahradit čistšími a obnovitelnými zdroji energie (vodní, větrná a sluneční energie, geotermální energie, bionafta a bioplyn atd.) či energií uspořit a nespotřebovat. [...] V dohledné době však zjevně není možné alternativními zdroji energie nahradit ve větší míře stávající klasické zdroje energie. Přesto je však třeba jejich rozšiřování nadále intenzivně podporovat.“⁶⁸

Napadená zákonná ustanovení však jdou ve svých důsledcích právě opačným směrem.

Ad 6) Rozpor se závazky České republiky z mezinárodních smluv o ochraně klimatu

Napadená ustanovení o Odvodu ve spojení se zrušením osvobození od daně z příjmů a se zavedením darovací daně z bezúplatného nabytí povolenek na emise skleníkových plynů (viz níže) porušují též cíle, zásady a závazky České republiky vyplývající z Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu (vyhl. pod č. 80/2005 Sb.m.s., viz její čl. 2 až 4) a Kjótského protokolu k této Úmluvě (č. 81/2005 Sb. m. s.).

Podle čl. 2 Kjótského protokolu je Česká republika povinna mj. provádět nebo dále rozpracovávat výzkum, podporu, vývoj a zvýšené využívání nových a obnovitelných forem energie. Jak je popsáno výše, napadená opatření však jednoznačně brzdí další rozvoj využívání všech obnovitelných zdrojů energie v České republice.

⁶⁸ Damohorský, M., in Damohorský, M. a kol. Právo životního prostředí. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 583.

4.3. DAROVACÍ DAŇ Z BEZÚPLATNÉHO NABYTÍ POVOLENEK NA EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ V LETECH 2011 A 2012 PRO VÝROBU ELEKTŘINY V NĚKTERÝCH ZAŘÍZENÍCH

Zákon č. 402/2010 Sb. zavedl nový předmět daně darovací, kterým je bezúplatné nabytí povolenek na emise skleníkových plynů v letech 2011 a 2012 pro výrobu elektřiny v zařízení, které k 1. lednu 2005 nebo později vyrábělo elektřinu na prodej třetím osobám a ve kterém probíhá z činností, na které se vztahuje obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, pouze spalování paliv výrobcem elektřiny (§ 6 odst. 8 DDDP).

Od daně darovací je osvobozeno pouze nabytí takového počtu bezúplatně nabytých povolenek, které odpovídá poměru průměrného množství vyrobené elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla k celkovému množství vyrobené elektřiny v letech 2005 a 2006 (§ 20 odst. 15 DDDP).

Základem daně darovací u bezúplatně nabytých povolenek je průměrná tržní hodnota povolenky na emise skleníkových plynů k 28. únoru příslušného kalendářního roku vynásobená počtem bezúplatně nabytých povolenek k výrobě elektřiny pro příslušný kalendářní rok (§ 7a odst. 1 DDDP). Průměrnou tržní hodnotu povolenky na emise skleníkových plynů k 28. únoru příslušného kalendářního roku má přitom zveřejnit Ministerstvo životního prostředí, avšak pouze způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 7a odst. 2 DDDP).

Sazba daně darovací u bezúplatně nabytých povolenek činí 32 % (§ 14a DDDP).

V případě bezúplatně nabytých povolenek je poplatník povinen podat místně příslušnému správci daně daňové přiznání k dani darovací do 31. března příslušného kalendářního roku. Součástí tohoto daňového přiznání musí být informace poplatníka o podílu výroby elektřiny a podílu výroby tepla na celkových emisích skleníkových plynů za kalendářní rok 2005 a následující roky (§ 21 odst. 9 DDDP).

Amici curiae mají za to, že i právě popsaná právní úprava tohoto zdanění vykazuje zjevné znaky svévole.

Tuto libovůli zákonodárce lze sledovat především ve vymezení předmětu darovací daně: v daném případě do něj spadají bezúplatně nabyté povolenky pouze pro elektřinu vyrobenou v těch zařízeních, která vyráběla elektřinu k 1. lednu 2005 nebo později a ve kterých probíhá z činností, na něž se vztahuje obchodování s povolenkami, pouze spalování paliv.

Amici curiae však poukazují již na samu pojmovou pochybnost předmětu zdanění. Předmětem daru může být *ex definitio* věc nebo jiná majetková hodnota, kterou vlastník převádí na nabyvatele. Podle ustanovení § 123 Občanského zákoníku je vlastníkem ten, kdo je v mezích zákona oprávněn předmět svého vlastnictví držet, užívat, požívat jeho plody a užitky a nakládat s ním. V daném případě však jde o přechodné přidělování bezplatných povolenek v souvislosti s modernizací postupů výroby elektřiny ve smyslu ust. § 10a Zákona o obchodování s povolenkami. Je na výsost zřejmé, že stát (natož Ministerstvo životního prostředí, které je oprávněno povolenky přidělovat) sám vlastnickým právem k těmto povolenkám neopývá, neboť k nim nemůže vykonávat vlastnická práva ve smyslu Občanského zákoníku ani jiného zákona. Dochází tak k pochybnému směřování institutů soukromého a veřejného práva, a to

jen z důvodu nalezení „vhodného“ způsobu naplnění příjmů státního rozpočtu. Podle § 132 Občanského zákoníku lze vlastnictví věci nabytí kupní, darovací nebo jinou smlouvou, děděním, rozhodnutím státního orgánu nebo na základě jiných skutečností stanovených zákonem. Přidělení povolenek je jednoznačně rozhodnutím státního orgánu, není tedy darem ve smyslu civilního práva. Odlišná ustanovení platí i pro okamžik nabytí vlastnictví, nabývá-li se vlastnictví rozhodnutím státního orgánu, je rozhodný den v něm určený, a není-li určen, den právní moci rozhodnutí, kdežto u daru jde zpravidla o okamžik převzetí věci.

Je tedy velmi sporné, zda jakékoliv bezúplatné nabytí majetku může být předmětem darovací daně. Kdyby tomu tak skutečně bylo, vztahovalo by se na přidělování povolenek, a to na přidělování provedené kdykoliv v minulosti, již ustanovení § 6 odst. 1 DDDP. V praxi tomu tak ovšem nebylo, a i zákonodárce si toho byl zřejmě vědom, když poněkud násilně vložil do ustanovení § 6 zákona shora uvedený odstavec 8. Vložením tohoto ustanovení však „darovací smlouvu“ z aktu „přidělení povolenky“ učinit nelze, a nelze tudíž přidělení povolenky ani darovací daní zdanit.

Rovněž stanovení základu daně vykazuje rysy svévole, když tento je v zákoně vymezen pomocí zcela neurčitěho pojmu „průměrná tržní hodnota povolenky“, který má být konkretizován až orgánem exekutivy – Ministerstvem životního prostředí, a to dokonce nikoli formou právního předpisu, ale pouhým zveřejněním obsahu tohoto pojmu způsobem umožňujícím dálkový přístup (§ 7a DDDP). Přitom toto ministerstvo nemá kompetence a pravomoci k tomu, aby zjišťovalo a především stanovovalo „průměrnou tržní hodnotu“. Z ustanovení § 11 Zákona o obchodování s povolenkami totiž nevyplývá, že by při převodu povolenky na jinou osobu musejí provozovatel zařízení hlásit cenu, za kterou transakci provedl. Ministerstvo sice zjistí, kdy došlo k převodu povolenky, tedy okamžik připsání povolenky na účet nabyvatele v rejstříku, ale nikoliv za jakou hodnotu. Zveřejnění průměrné tržní hodnoty povolenky na emise skleníkových plynů k 28. únoru příslušného kalendářního roku, které ve smyslu § 7a odst. 2 DDDP zveřejní uvedené ministerstvo pouze na internetu (!), nemůže mít tedy nikdy konstitutivní charakter. Samotný výpočet daně je tedy zcela nemožný. Ústavní soud přitom např. v nálezu sp. zn. II.ÚS 2095/07 z 9. ledna 2008 uvádí, že „při vybírání daní nelze vycházet pouze z fiskálního zájmu státu, ale cílem musí být vybrání daně ve výši správně stanovené.“

Tím vším napadená úprava odporuje jak principu stanovení daně na základě zákona (čl. 11 odst. 5 Listiny), tak požadavku určitosti, jasnosti a přístupnosti normativních aktů orgánů veřejné moci, který je imanentní součástí demokratického právního státu, jenž slouží všem občanům (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 3 Ústavy ČR).

Také na tomto místě proto *amici curiae* připomínají nálezy Ústavního soudu ČSFR z r. 1992, podle nějž „ani svrchovanost státu nezakládá pro stát možnost ukládání libovolných daní, třeba by se tak stalo na základě zákona“ a že „v oblasti daňové je třeba požadovat, aby zákonodárny orgán podložil svoje rozhodnutí objektivními a racionálními kritérii“.⁶⁹

Svévolný postup zákonodárce při stanovení této darovací daně má nadto i rozměr dosahující kolize s právem Evropské unie. Výnos získaný zdaněním nabytí povolenek má být běžným příjmem státního rozpočtu, zákon jeho využití nijak účelově nevymezuje (jde o daň). Zjevným

⁶⁹ Nález Ústavního soudu ČSFR sp. zn. Pl. ÚS 22/92.

záměrem zákonodárce tak bylo, aby výnos z této daně byl použit na kompenzaci podpory státu poskytované na výrobu elektřiny v dosud zřízených slunečních elektrárnách, místo aby byl použit k podpoře nových projektů výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. To je však v rozporu s ustanoveními směrnice 2009/29/ES z 23. dubna 2009, kterou se mění směrnice 2003/87/ES s cílem zlepšit a rozšířit systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství. Tato směrnice stanoví, že členský stát Komisi předloží národní plán (budoucích) investic do vybavení a modernizace čistých technologií, a následně každoročně zprávu o finančních prostředcích investovaných do čistých technologií. Pro tento účel lze podle směrnice zohlednit pouze investice provedené od 25. června 2009. Až na základě zmíněného národního plánu může být použit výnos z povolenek. Z toho vyplývá, že nemá být v zásadě použit na již realizované projekty. Žádost státu o možnost přechodného přidělování bezplatných povolenek v souvislosti s modernizací postupů výroby elektřiny (jež musí mj. obsahovat národní plán a ustanovení o kontrole a prosazování plánovaných investic podle tohoto plánu) může být ostatně Komisí zamítnuta právě pro takové nakládání s výnosem z povolenek, které vyplývá z napadené zákonné úpravy.⁷⁰

Závazky vyplývající z uvedené směrnice byly promítnuty do Zákona o obchodování s povolenkami jeho novelou z roku 2009 (zákon č. 292/2009 Sb.), která přechodné přidělování bezplatných povolenek v souvislosti s modernizací postupů výroby elektřiny upravila v § 10a tohoto zákona. V loňském roce pak byla tato úprava částečně změněna zákonem č. 164/2010 Sb. Zásah zákonodárce, který Zákonem č. 402/2010 Sb. zdanil takto bezplatně přidělené, resp. nabyté povolenky na emise skleníkových plynů, jde tak zcela proti smyslu uvedené směrnice, zapracované do platné zákonné úpravy obsažené v zákoně č. 695/2004 Sb.

Napadená úprava je rovněž v rozporu se závazky České republiky ze Smlouvy o fungování Evropské unie a Směrnice 2009/28/ES, dále porušuje ústavní povinnost státu dbát o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství a ústavní právo každého na příznivé životní prostředí, a konečně je v rozporu i se závazky České republiky z mezinárodních smluv o ochraně klimatu. *Amici curiae* zde odkazují na argumentaci uvedenou výše v souvislosti s Odvodem, která platí *mutatis mutandis* i pro zavedení darovací daně z bezúplatného nabytí povolenek na emise skleníkových plynů.

5. SPOLEČNÉ ZNAKY NAPADENÝCH USTANOVENÍ S ÚPRAVOU „DANĚ ZE STAVEBNÍHO SPOŘENÍ“

Ústavní soud vydal dne 19. dubna 2011 náleží sp. zn. Pl. ÚS 53/10 (119/2001 Sb.), kterým zrušil novelizaci Zákona o daních z příjmů a Zákona o stavebním spoření provedenou Zákonem č. 348/2010 Sb.

Zákonem č. 348/2010 Sb. došlo mimo jiné ke stanovení zvláštní sazby daně ve výši 50 % na příspěvek fyzickým osobám podle Zákona o stavebním spoření (známější pod názvem „státní podpora“), na který vznikl nárok v roce 2010 a který byl poukázán stavební spořitelně po 31. prosinci 2010. Tato „daň ze stavebního spoření“ byla jednorázové povahy.

⁷⁰ Viz čl. 10c bod 1 a bod 6 směrnice 2009/29/ES ze dne 23. dubna 2009, kterou se mění směrnice 2003/87/ES s cílem zlepšit a rozšířit systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve Společenství.

Jejím skutečným účelem bylo reálné snížení státní podpory, přestože tato zůstala formálně zachována v nezměněné výši. Ústavní soud daň posoudil jako změnu právního vztahu mezi státem a účastníkem stavebního spoření. Součástí tohoto vztahu byl i nárok účastníka na vyplacení státní podpory za rok 2010.

Závěr, že „daň ze stavebního spoření“ nelze materiálně považovat za daň, ale za změnu právního vztahu, byl pro přezkum ústavnosti rozhodující. Ústavní soud k tomu v citovaném nálezu dodává: „*Slouží-li určité ústavní principy a základní práva k ochraně jednotlivce před zásahem ze strany veřejné moci, nemůže míra této ochrany být v jednom ze dvou srovnatelných případů nižší jen z toho důvodu, že zákonodárce použil pro stejnou regulaci jiné označení. [...] Ústavnímu soudu proto nezbylo než posoudit, zda dodatečné snížení výše nároku na státní podporu ve stanoveném rozsahu za účelem snížení výdajů státního rozpočtu obstojí s ohledem na legitimní očekávání účastníků stavebního spoření, kteří splnili zákonem stanovené podmínky pro jeho vznik. Takto vymezenou důvěru v právo neboli legitimní očekávání na straně účastníků přitom považuje za ekvivalentní té, jež je určující i pro posouzení přípustnosti retroaktivních účinků právní normy.*“

Ústavní soud tedy uzavírá, že zásah do důvěry v právo v tomto smyslu lze připustit pouze výjimečně, a to ze stejných důvodů, z jakých lze připustit výjimky ze zákazu pravé retroaktivity. Ústavnost „daně ze stavebního spoření“ je tedy třeba testovat stejnými kritérii jako ústavnost retroaktivní změny zákona.

Jak vyplývá z ustálené judikatury Ústavního soudu, pravá retroaktivita je obecně nepřípustná a výjimky z tohoto pravidla musí být striktně omezené.⁷¹

V případě „daně ze stavebního spoření“ nebyla shledána žádná z výjimečných situací, které by mohly pravou retroaktivitu ospravedlnit. Ústavní soud proto dospěl k závěru, že tato daň je v rozporu s čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR, čl. 11 odst. 1 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu.

Právní úprava Odvodu vykazuje s úpravou „daně ze stavebního spoření“ řadu shodných rysů. V obou případech došlo k zavedení mimořádné a časově ohraničené daňové povinnosti, která zasáhla do důvěry v právo neboli do legitimního očekávání účastníků právních vztahů, kteří splnili podmínky pro přiznání určitého benefícia.

Stejně jako „daň ze stavebního spoření“ také Odvod je daní pouze formálně. Jeho skutečným účelem je skryté zrušení garance návratnosti investic a dodatečné snížení zákonem garantovaných výnosů za jednotku elektřiny vyrobené z OZE.

Ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) bodu 1 Zákona o podpoře garantuje pro případ podpory výkupními cenami patnáctiletou dobu návratnosti investic do zařízení na výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů. Tato garance se týká zařízení uvedených do provozu po dni nabytí účinnosti Zákona o podpoře.

Jak ukazuje modelový výpočet v části 3 tohoto podání, v důsledku legislativních změn provedených v roce 2010 v systému podpory výroby elektřiny z OZE není tato garance

⁷¹ Srov. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 21/96, č. 13, sv. 7 Sb. n. u., vyhl. pod č. 63/1997 Sb.

naplněna. Bezprostředním dopadem Odvodu je prodloužení doby návratnosti investic tak, že přesáhne dobu patnácti let.

Amici curiae znovu upozorňují, že ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) bodu 1 Zákona o podpoře ve spojení s § 4 odst. 1, 2 a přílohou 3 Vyhlášky č. 475/2005 Sb. ve znění účinném do 31. prosince 2009 garantovalo patnáctiletou dobu návratnosti investice za předpokladu, že celkové měrné investiční náklady nepřekročí 135.000,- Kč na kWp. Výpočet provedený v části 3 spolehlivě prokázal, že i při výrazně nižších investičních nákladech došlo k prolomení doby návratnosti investice.

Zákon o podpoře tak sice patnáctiletou dobu návratnosti investic i nadále formálně stanoví, tato garance však materiálně není naplněna a ve vztahu k poplatníkům Odvodu je zavádějící. Aplikace Odvodu na elektřinu vyrobenou ze slunečního záření v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v zařízení uvedeném do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010 tak způsobí, že výrobci podléhající Odvodu takové doby návratnosti investice ve skutečnosti nedosáhnou.

Podobně i ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) bodu 2 Zákona o podpoře garantuje zachování výše „výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů při podpoře výkupními cenami po dobu 15 let od roku uvedení zařízení do provozu jako minimální se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců“.

Výše výkupních cen formálně tuto podmínku i nadále splňuje. V důsledku aplikace Odvodu dojde ve skutečnosti v letech 2011 až 2013 k výraznému přímému snížení výnosů za jednotku elektřiny vyrobené ze slunečního záření. Ve skutečnosti tak výše výnosů zachována není.

Protože přímé zrušení obou zákonných garancí by bylo až příliš viditelným zásahem do legitimního očekávání výrobců elektřiny z OZE, přijal zákonodárce právní úpravu Odvodu. Tím bylo dosaženo reálného snížení výnosů za jednotku elektřiny z OZE i prodloužení doby návratnosti investice, aniž by současně došlo k derogaci ustanovení § 6 odst. 1 písm. b) bodů 1 a 2 Zákona o podpoře.

Z uvedených důvodů je třeba ústavnost Odvodu posuzovat obdobnými měřítky jako ústavnost „daně ze stavebního spoření“. I v případě Odvodu dochází k vážnému zásahu do principu právní jistoty. Ústavnímu soudu proto nezbyvá, než dodatečně zrušení zákonných nároků výrobců elektřiny z OZE, kteří splnili zákonem stanovené podmínky, posuzovat s ohledem na jejich legitimního očekávání. Takto vymezenou důvěru v právo neboli legitimní očekávání na straně výrobců elektřiny z OZE je přitom třeba považovat – řečeno slovy nálezu sp. zn. Pl. ÚS 53/10 – „za ekvivalentní té, jež je určující i pro posouzení přípustnosti retroaktivních účinků právní normy“.

Má-li být Ústavní soud ve svém judikatorní činnosti koherentní, měl by právní úpravu Odvodu posoudit stejně jako právní úpravu „daně ze stavebního spoření“.

6. ZÁVĚR

Na základě shora uvedeného docházejí *amici curiae* k závěru, že ustanovení zákonů napadená návrhem skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky, který Ústavní soud projednává

pod sp. zn. Pl. ÚS 17/11, jsou protiústavní. Jako taková by měl Ústavní soud napadená ustanovení svým nálezem zrušit.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

Bílá kniha	Bílá kniha o obnovitelných zdrojích energie přijatá Evropskou komisí v roce 1998 [Energie pro budoucnost - obnovitelné zdroje energie – Energy for the future - renewable sources of energy (COM/97/ 599 final)]
DDDP	zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů
Dodatkový protokol	Dodatkový protokol (Protokol č. 1) k Úmluvě, vyhlášený pod č. 209/1992 Sb.
Energetický zákon	zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů
ERÚ	Energetický regulační úřad
ES	Evropská společenství
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
FVE	fotovoltaická elektrárna, tj. elektrárna využívající pro výrobu elektřiny sluneční záření
JŘPS	zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů
Kjótský protokol	Kjótský protokol k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu, vyhlášený pod č. 81/2005 Sb.m.s.
kWp	kilowatt peak; jednotka výkonu solárního panelu v bodě maximálního výkonu za standardních podmínek
Listina	Listina základních práv a svobod, vyhlášená usnesením předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů
MWp	megawatt peak; jednotka výkonu solárního panelu v bodě maximálního výkonu za standardních podmínek
Občanský zákoník	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Odvod	odvod z elektřiny ze slunečního záření podle § 7a a násl. Zákona o podpoře, ve znění zákona č. 402/2010 Sb.
OZE	obnovitelné zdroje energie
Rámcová úmluva	Rámcová úmluva Organizace spojených národů o změně klimatu, vyhlášená pod č. 80/2005 Sb.m.s.
Směrnice 2001/77/ES	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou

Směrnice 2009/28/ES	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů
Úmluva	Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, vyhlášená pod č. 209/1992 Sb., ve znění pozdějších protokolů
Ústava ČR	ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
Vyhláška č. 252/2001 Sb.	vyhláška č. 252/2001 Sb., o způsobu výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů a z kombinované výroby elektřiny a tepla
Vyhláška č. 475/2005 Sb.	vyhláška č. 475/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů
Zákon č. 180/2008 Sb.	zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů)
Zákon č. 222/1994 Sb.	zákon č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o Státní energetické inspekci
Zákon č. 346/2010 Sb.	zákon č. 346/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
Zákon č. 348/2010 Sb.	zákon č. 348/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 96/1993 Sb., o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 402/2010 Sb.	zákon č. 402/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
Zákon o daních z příjmů	zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o obchodování s povolenkami	zákon č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o podpoře	zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů)
Zákon o stavebním spoření	zákon č. 96/1993 Sb. o stavebním spoření a státní podpoře stavebního spoření a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona České národní rady č. 35/1993 Sb.

INFORMACE O PLATFORMĚ PRO OZE

Platforma pro OZE je iniciativa sdružující české a zahraniční podnikatele a investory v oboru obnovitelných zdrojů energie. Jejím cílem je dosáhnout zlepšení podmínek pro využívání všech obnovitelných zdrojů v České republice. Platforma vznikla jako spontánní reakce výrobců elektřiny, neziskových organizací, nezávislých odborníků a dalších subjektů na změny v české legislativě, které dopadají negativně na výrobu elektřiny z ekologických zdrojů.

Platforma pro OZE je iniciativou bez právní subjektivity.

KONZULTANTI PLATFORMY PRO OZE

- **Dr. Neela Winkelmann-Heyrovská**
Konzultantka v oboru obnovitelných zdrojů energie a ekologie. Nositelka České sluneční ceny r. 2004 a Evropské sluneční ceny r. 2005 sdružení EUROSOLAR za osobní příspěvek k zakotvení pevných výkupních cen s dlouhodobou zárukou v českém zákoně o podpoře výroby elektřiny obnovitelných zdrojů.
- **JUDr. Jakub Hájek**
Partner advokátní kanceláře NH Partners, advokátní kancelář, s.r.o. Dlouhodobě se věnuje právu životního prostředí. Pravidelně přednáší a publikuje odborné články ve významných českých médiích o právních otázkách v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

PARTNEŘI (ČLENOVÉ) PLATFORMY PRO OZE

- **V.E.Group, s.r.o.**
IČ 276 18 935, se sídlem Vavřinec, Žišov 11, PSČ 285 04.
- **ILV-energy s.r.o.**
IČ 290 95 956, se sídlem Příchovice 275, PSČ 334 01.
- **SLUNET A s.s.**
IČ 273 03 837, se sídlem Dubňany, Hodonínská 1624, PSČ 696 03.
- **TOWER OF POWER s.r.o.**
IČ 278 58 383, se sídlem Bohumín, Starý Bohumín, Čsl. Legií 105, PSČ 735 81.
- **FEČ, s.r.o.**
IČ 289 09 631, se sídlem Praha 5, Smíchov, Smrčinská 3270/14, PSČ 150 00.
- **HAMRENERGY s.r.o.**
IČ 286 91 237, se sídlem Hamr na Jezeře, Břevniště 34, PSČ 471 28.
- **VENTUREAL s.r.o.**
IČ 262 68 868, se sídlem Brno, Štýřice, Vídeňská 995/63, PSČ 639 00.

- **Allungato, s.r.o.**
IČ 277 32 592, se sídlem Znojmo, Kotkova 710/3, PSČ 669 02.
- **Artefa s.r.o.**
IČ 284 48979, se sídlem Řepov 187, okres Mladá Boleslav, PSČ 293 01.
- **Eurosolar.cz, o.s.**
IČ 701 05 502, se sídlem Praha 1, Truhlářská 11.
- **FVE EMI ENERGY s.r.o.**
IČ 283 20 361, se sídlem Praha 4, Na Pankráci 51/1010, PSČ 140 00.
- **FVE 333 s.r.o.**
IČ 289 50 186, se sídlem Praha 8, Kobylisy, Šišková 1231/15, PSČ 182 00.
- **FVE 303.CZ s.r.o.**
IČ 290 51 304, se sídlem Praha 8, Kobylisy, Šišková 1231/15, PSČ 182 00.
- **FVE 304.CZ s.r.o.**
IČ 290 47 668, se sídlem Praha 8, Kobylisy, Šišková 1231/15, PSČ 182 00.
- **FVE 305.CZ s.r.o.**
IČ 290 39 550, se sídlem Praha 8, Kobylisy, Šišková 1231/15, PSČ 182 00.
- **FVE 306.CZ s.r.o.**
IČ 282 06 673, se sídlem Praha 8, Bojasova 1252, PSČ 182 00.
- **PENTO, s.r.o.**
IČ 441 19 054, se sídlem Hřivínův Újezd 191, okres Zlín, PSČ 763 07.
- **PENTO Invest a.s.**
IČ 005 45 201, se sídlem Praha 7, Holešovice, U průhonu 22, PSČ 170 00.
- **ENERGON SUN, s.r.o.**
IČ 284 40 170, se sídlem Dobříš, Žižkova 1547, PSČ 263 01.
- **ISE s.r.o.**
IČ 275 45 768, se sídlem Chrudim IV, Tovární 1112, PSČ 537 01.
- **FVE plus - Vysoká Libeň s.r.o.**
IČ 289 61 005, se sídlem Praha 7, U Průhonu 22/466, PSČ 170 00.
- **FV Valeon s.r.o.**
IČ 289 56 419, se sídlem Praha 8, Kobylisy, Bojasova 1252/21, PSČ 182 00.
- **Solargen.cz s.r.o.**
IČ 288 91 813, se sídlem Březí 102, okres Praha-východ, PSČ 251 01.

- EnviTec Biogas Central Europe s.r.o.
IČ 277 04 041, se sídlem Velké Meziříčí, Průmyslová 2051, PSČ 594 01.
- NELUMBO spol. s r.o.
IČ 264 33 770, se sídlem Chomutov, Pražská 585, PSČ 430 01.